

Archeologienota Oostkamp Fabiolalaan

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Kris VAN QUAETHEM

11-9-2017

Titel: Archeologienota Oostkamp Fabiolalaan

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Kris Van Quaethem

Projectcode bureauonderzoek: 2017H125

Intern projectnummer: 2017.131

Locatiegegevens: Oostkamp Fabiolalaan

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 69848 en Y: 205027; X: 70064 en Y: 205416

Kadastergegevens: Oostkamp, afdeling 3, sectie H, percelen 677e, 678, 675, 673, 672k, 672n, 677g, 677h, 671c, 671d, 668g, 668h, 660a, 663g, 663h, 663k, 662k, 661c (zie figuur 4)

Topografische kaart: zie figuur 2 en 3

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Kris Van Quaethem (assistent-archeoloog) en Stijn Deconinck (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Zelzate, 11/09/2017

© Acke & Bracke bvba, Leegstraat 170, 9060 Zelzate. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANDE WERKEN	8
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	9
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	9
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	11
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	15
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	16
2.4. HISTORISCHE SITUERING	19
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	31
3. SYNTHESE	33
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	33
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	34
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	34
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	35
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	36
4. SAMENVATTING	38
5. BIBLIOGRAFIE	40
6. BIJLAGES	41

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Oostkamp Fabiolalaan, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵ Op de percelen net ten noorden van het plangebied werd in 2013 een prospectieonderzoek uitgevoerd, het eindrapport daarvan werd geraadpleegd.⁶

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

⁶ VAN DER KELEN & REYNS, 2013.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen wordt afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

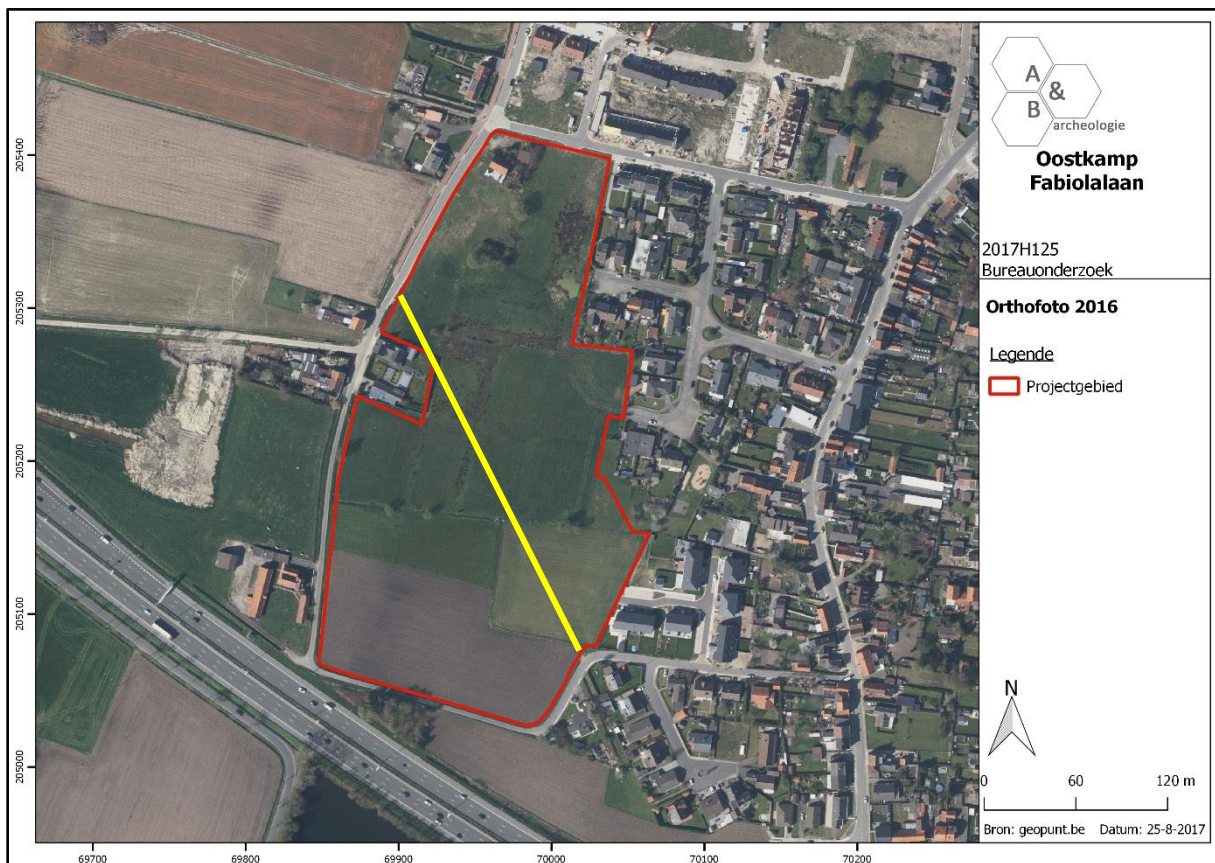
1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd, gezien de ligging van de site in een landelijke context, niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein bevindt zich ten oosten van de Fabiolaan in Oostkamp (provincie West-Vlaanderen) en sluit in het oosten en het noorden aan op een bestaande verkaveling. Ten zuiden loopt de autosnelweg E40. Het terrein is in gebruik als landbouwgrond en is op 1 perceel in de noordwestelijke hoek na niet bebouwd. Een bebouwd perceel centraal aan de westelijke grens valt buiten de verkaveling. Op het terrein zijn enkele bomen aanwezig. Centraal is er een drassige, lagergelegen plek aanwezig. Het plangebied is in totaal 53 670m² groot. Het terrein wordt van de zuidoostelijke hoek naar centraal in het westen doorsneden door een erfdiensbaarheidszone voor TMVW, er is hier een waterleiding aanwezig.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016, met in het geel de aanduiding van de ligging van de waterleiding (bron: geopunt.be).

2.2. Geplande werken

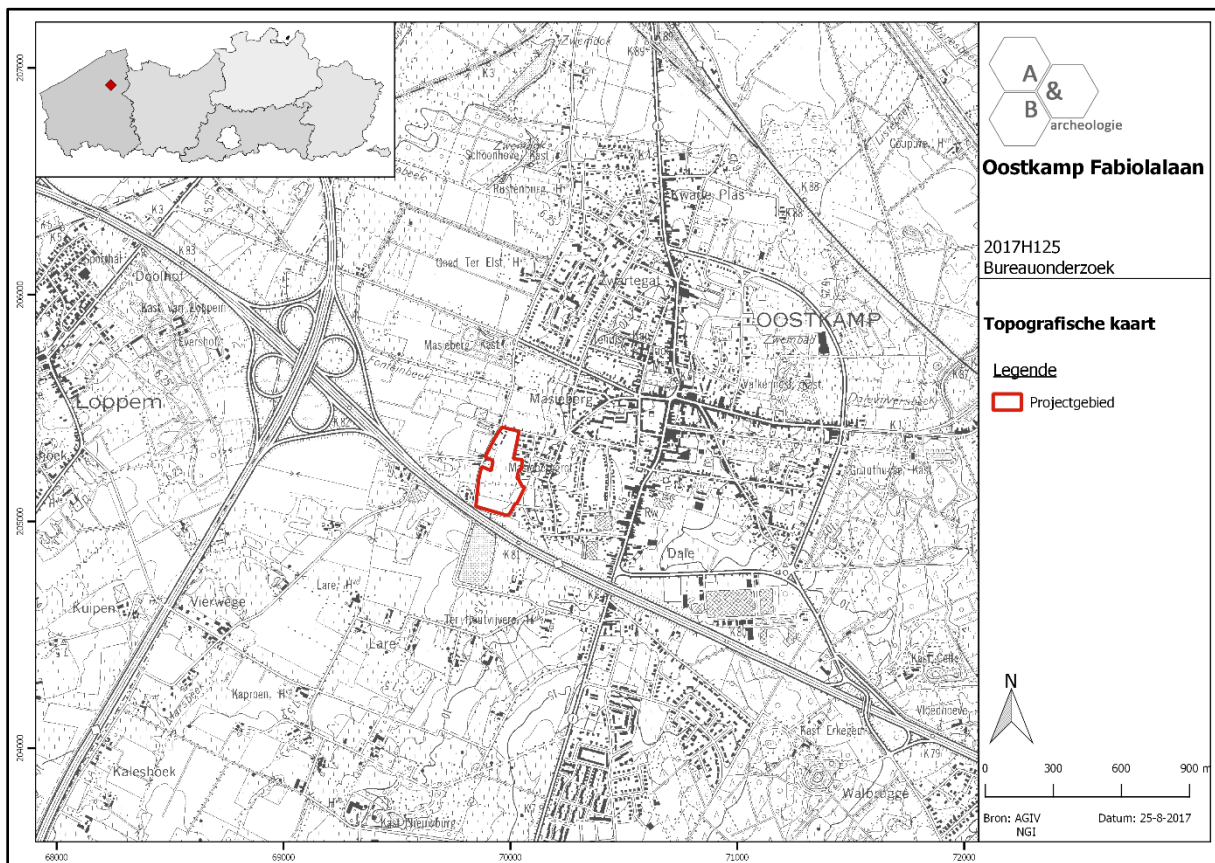
Het volledige plangebied zal verkaveld worden, maar er zijn nog geen concrete inrichtingsplannen beschikbaar. Gezien de grootte van de site, kan uitgegaan worden van een groot aantal te ontwikkelen loten en een interne wegenis. Aangezien er nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, en dus ook geen zones gekend zijn waar geen werken zullen plaatsvinden, moet op dit moment rekening gehouden worden met een maximale verstoring van het volledige plangebied: de voorafgaande afbraak- en rooiwerken, het bouwrijp maken van de percelen, het optrekken van de woningen, het aanleggen van wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites.

2.3. Landschappelijke ligging

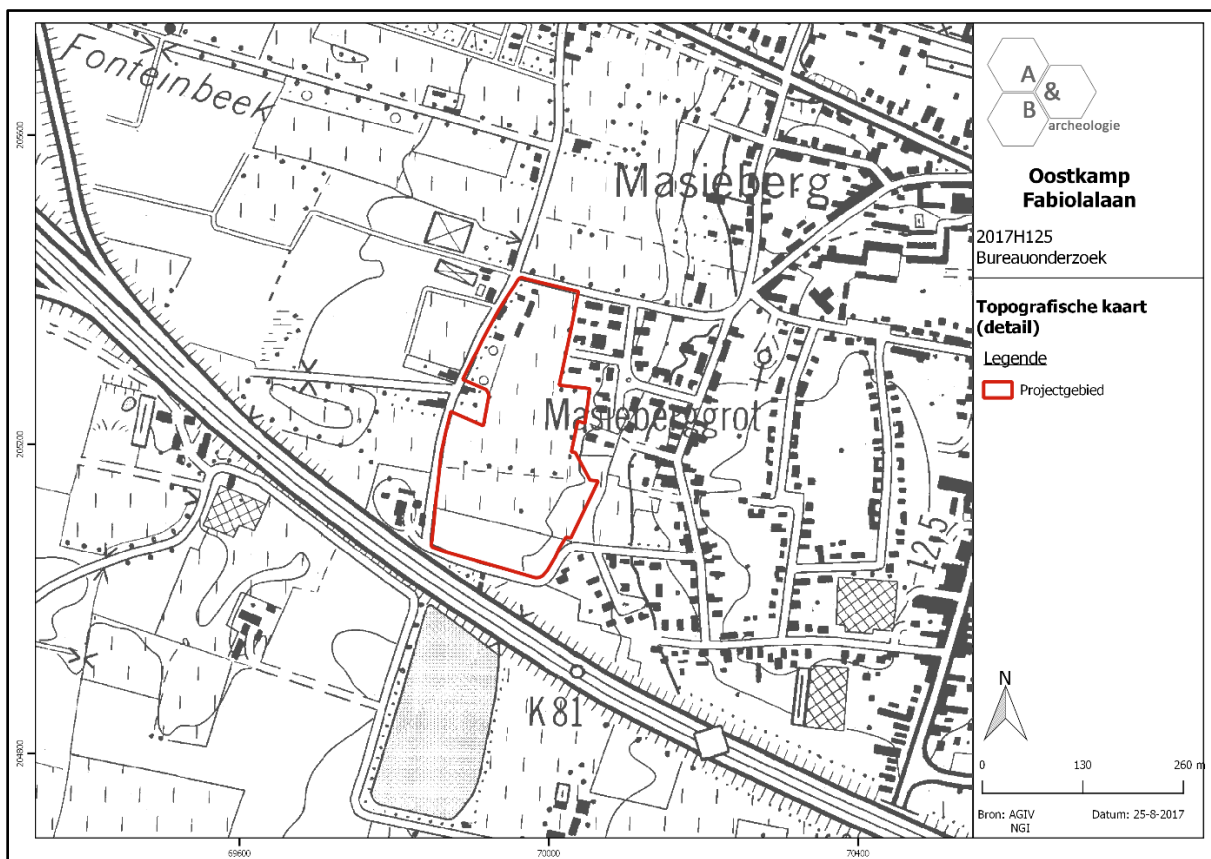
2.3.1. Topografische situering

Het projectgebied bevindt zich ten zuidwesten van de dorpskern van Oostkamp, in het noordoosten van de provincie West-Vlaanderen. De fusiegemeente Oostkamp bestaat naast Oostkamp zelf uit Hertsberge, Ruddervoorde en Waardamme. Oostkamp ligt het meest noordelijk op het grondgebied van de gemeente. Het plangebied wordt omsloten door de Fabiolalaan in het westen, de Olieboomstraat in het noorden, huizen en tuinen en in het oosten en de E40 (Brussel-kust) en de Molenwalstraat in het zuiden. Verder ten westen bevindt zich de verkeerswisselaar van de E40 met de E403 (Brugge-Doornik).

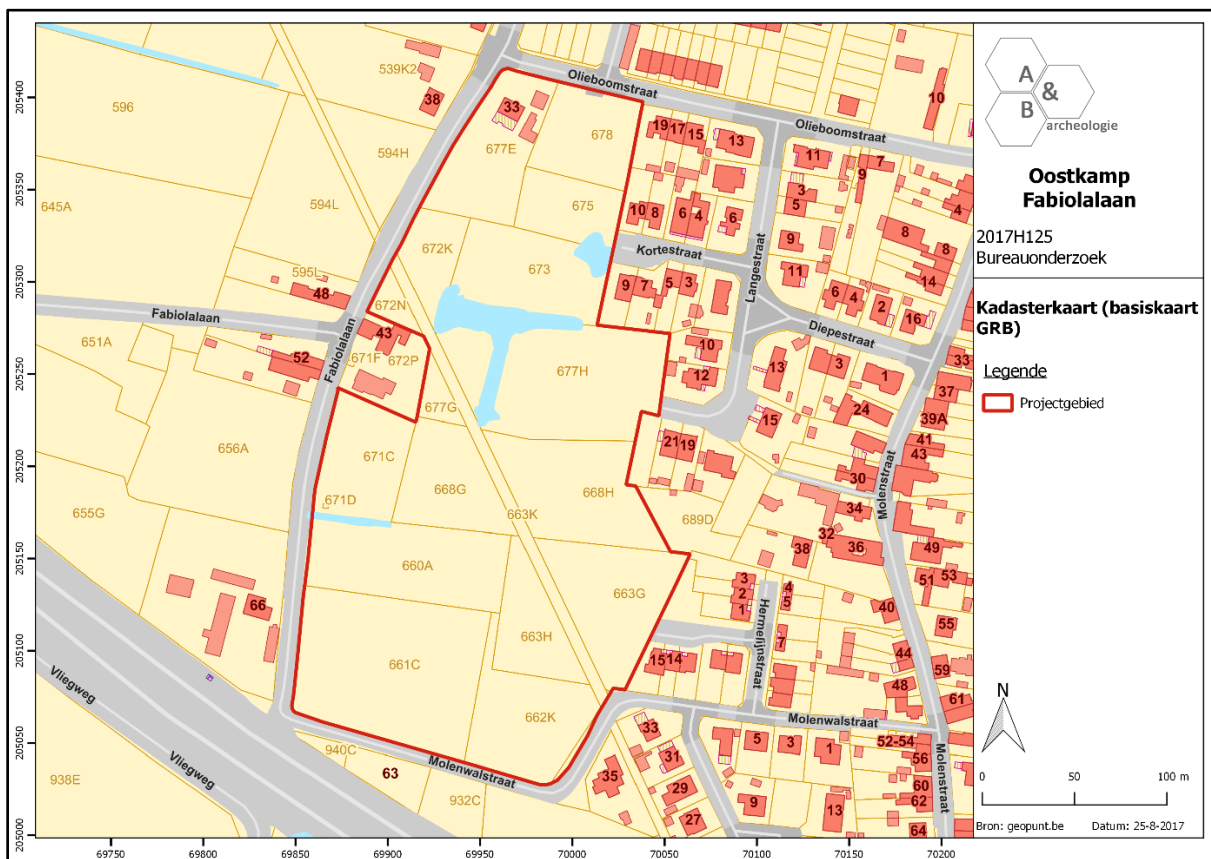
Op de bodemgebruikskaart van 2001 staat het grootste deel van het plangebied aangeduid als 'Alluviaal Weiland', met ook een deeltje 'Weiland' in het oosten en 'Akkerbouw' in het noorden en het zuiden. en 'Andere bebouwing'. Dit komt min of meer overeen met het huidige gebruik.

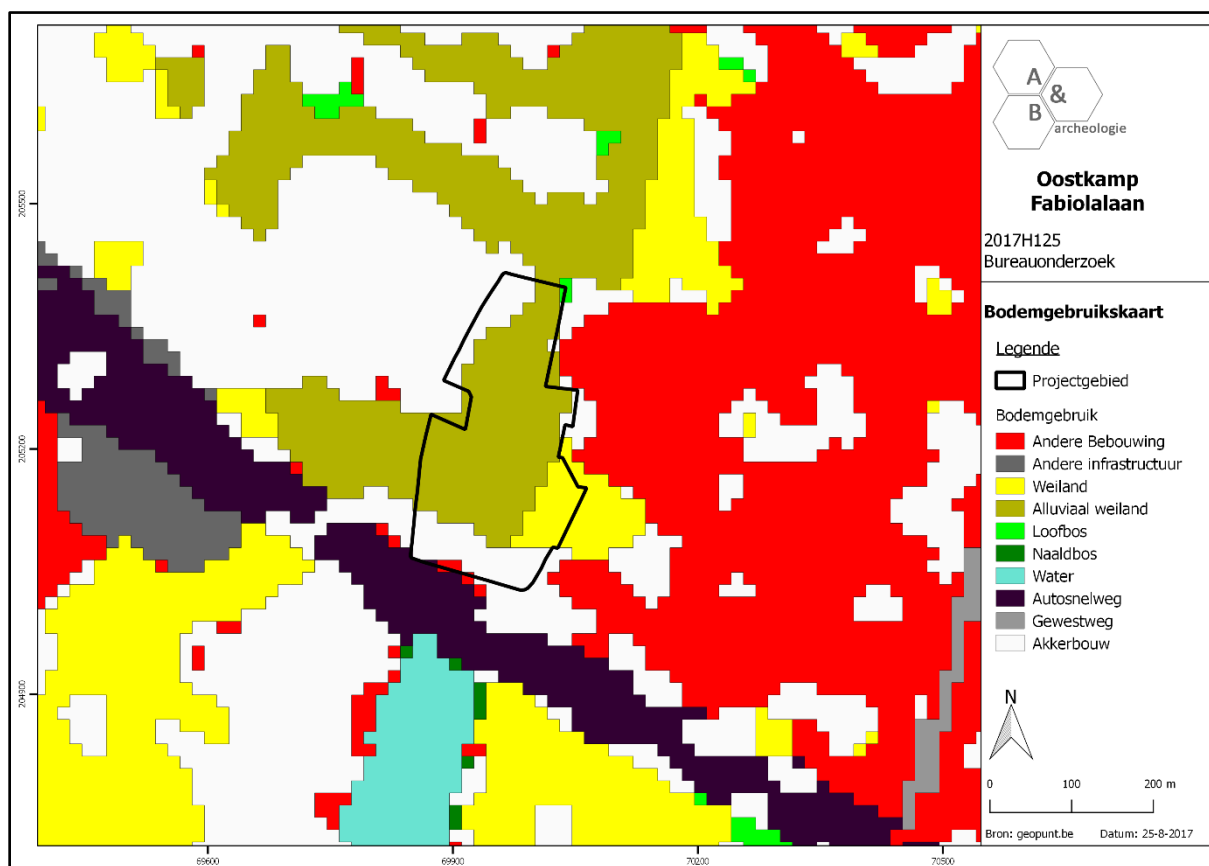
Figuur 2 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 3 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 4 Zicht op het kadasterplan. De loop van de waterleiding heeft een apart perceel gekregen (bron: geopunt.be).

Figuur 5 Zicht op de bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

Oostkamp heeft een zacht glooiend landschap met hoogteverschillen die variëren van circa 4 meter boven zeespiegelniveau in de depressie van de Assebroekse Meersen tot circa 20 meter in het zuiden, nabij Nieuwenhove. De dorpskern van Oostkamp heeft zich ontwikkeld op de noordelijke uitloper van een iets hoger gelegen noordzuid georiënteerde rug binnen een laag en vlak gebied. Meer naar het zuiden van de gemeente stijgt het algemene niveau van het maaiveld, en zijn er meerdere plaatselijke hogere ruggen aanwezig. Het plangebied bevindt zich in de lageregelegen noordelijke zone, aan de voet van de westelijke flank van de rug waarop het dorpscentrum is gelegen. Er is sprake van een zekere komvorming: op de westoost doorsnede bevindt het maaiveld langsheen de Fabiolaan zich op ca. +7,00 tot +7,20m TAW, centraal zakt het tot ca. +6,60m TAW om aan de zuidwestelijke grens te stijgen naar +8,00m TAW; op de noordzuid doorsnede stijgt het niveau langzaam van +6,40m in het noorden naar +7,20m TAW in het zuiden.

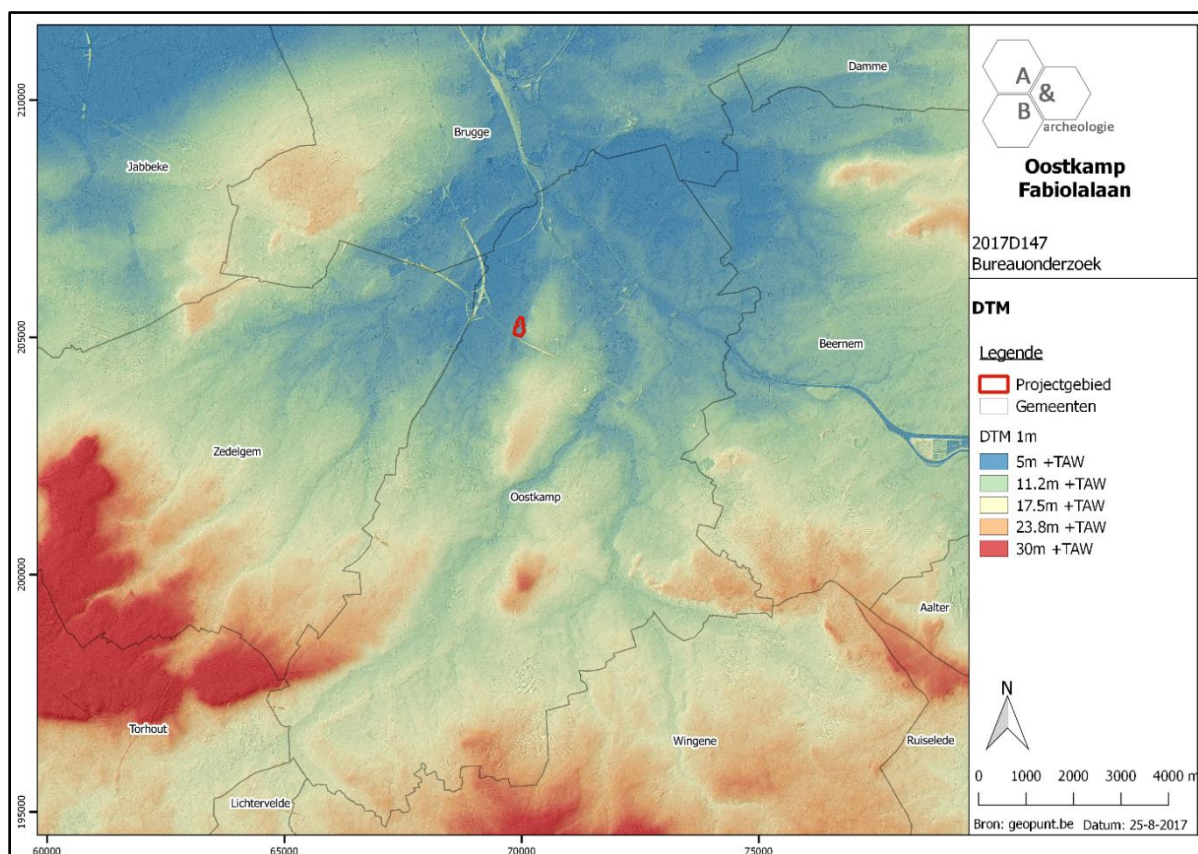
Fysisch-geografisch behoort Oostkamp tot Zandig Vlaanderen en meer specifiek tot het Houtland. Centraal situeert zich het dallandschap van de Rivierbeek, met ten oosten daarvan het beekdal van de Bornebeek. Ten noordoosten, nabij Moerbrugge, gaat het Houtland langzaam over naar de venige depressie van de Assebroekse Meersen, met aansluitend het Beverhoutsveld. Ten westen, nabij de Wilgenbroeken, situeert zich het beekdal van de Lijsterbeek. Ten zuiden, nabij Nieuwenhove en nabij

Papevijvers, strekken zich telkens twee lage heuvelruggen uit, versneden door de Marsbeek (bovenloop van de Lijsterbeek) enerzijds en door de Hertsbergebeek en Waardammebeek (respectievelijk oostelijke en westelijke bovenloop van de Rivierbeek) anderzijds. Op beide heuvelruggen bevinden zich oude veldgebieden.

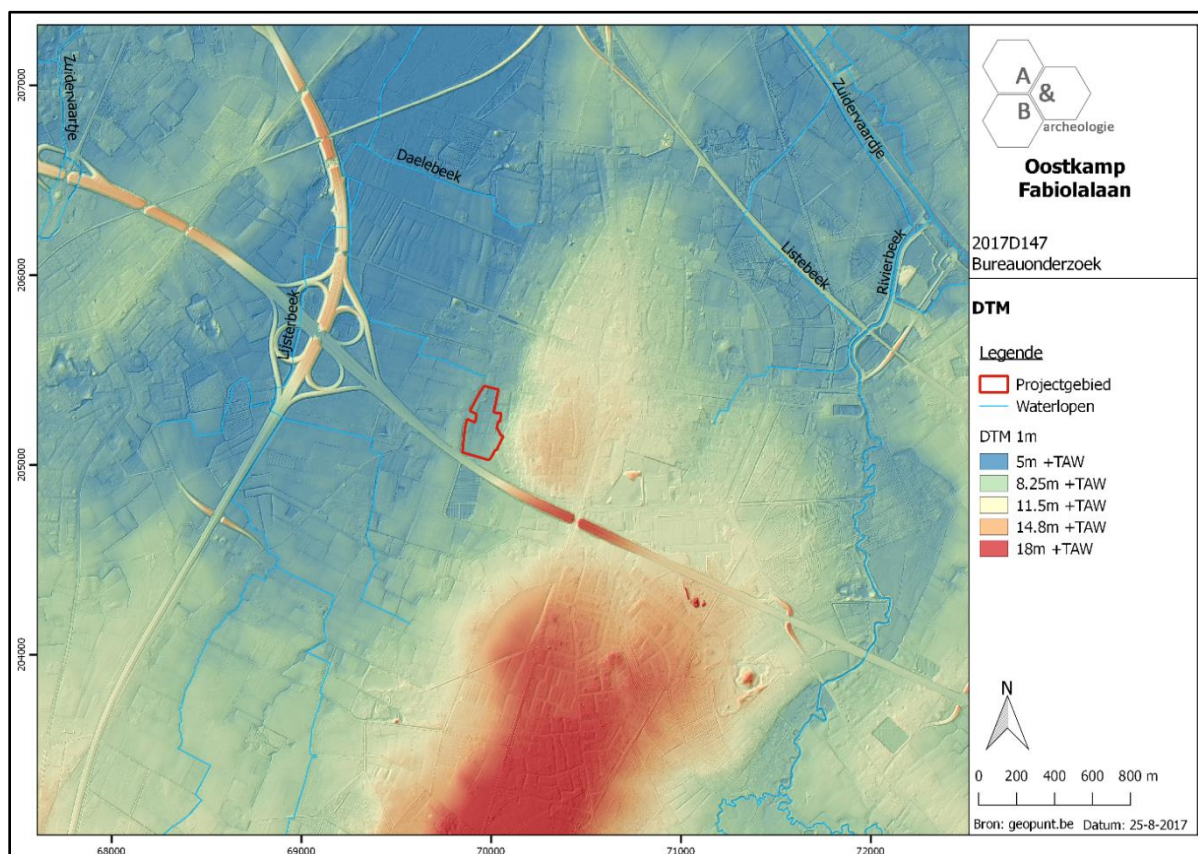
De beekstelsels met vrij brede valleien en een plaatselijk sterk meanderend patroon, wateren in essentie noordwaarts af naar het kanaal Gent-Oostende. De Rivierbeek, met de Listebeek en Dalevijversbeek (grotendeels rechtgetrokken of omgeleid) als zijwaterlopen ten westen, bezit een opvallend vertakt bovenloopstelsel, bestaande uit de Waardammebeek enerzijds en de Hertsbergebeek anderzijds. Ook de Lijsterbeek ten westen van het grondgebied heeft enkele vertakkingen, waaronder de Dalebeek en de Marsbeek. Ten oosten, nabij de grens met Beernem, situeren zich telkens twee smalle beekstelsels, waaronder dat van de Bornebeek en, geheel ten oosten, dat van de Merlebeek. Ten oosten van het kanaal Gent-Oostende, in het overgangsgebied naar de Assebroekse Meersen en het aansluitende Beverhoutsveld, is de oorspronkelijke afwatering sterk gewijzigd. Daar is het stroomgebied van de Geuzenbeek, de Zuiddambeek en de Mazelbeek beïnvloed door de kunstmatige afvoer en bemaling via de Hoofdsloot en het Sint-Trudoledeken (voor een belangrijk deel over het grondgebied van Oedelem). Bossen of bosrestanten situeren zich in essentie op de vroegere veldgebieden in het zuiden, alsook in het dallandschap van de Rivierbeek en in beperktere mate ook aan de westzijde van de depressie van de Assebroekse meersen.⁷

Op de potentiële bodemerosiekaart zijn de meeste percelen groen ingekleurd, wat wijst op een verwaarloosbare erosiegraad. Enkele percelen zijn wit ingekleurd, wat er op duidt dat er geen info beschikbaar is. Naar alle waarschijnlijkheid zal de erosiegraad hier ook zeer laag zijn.

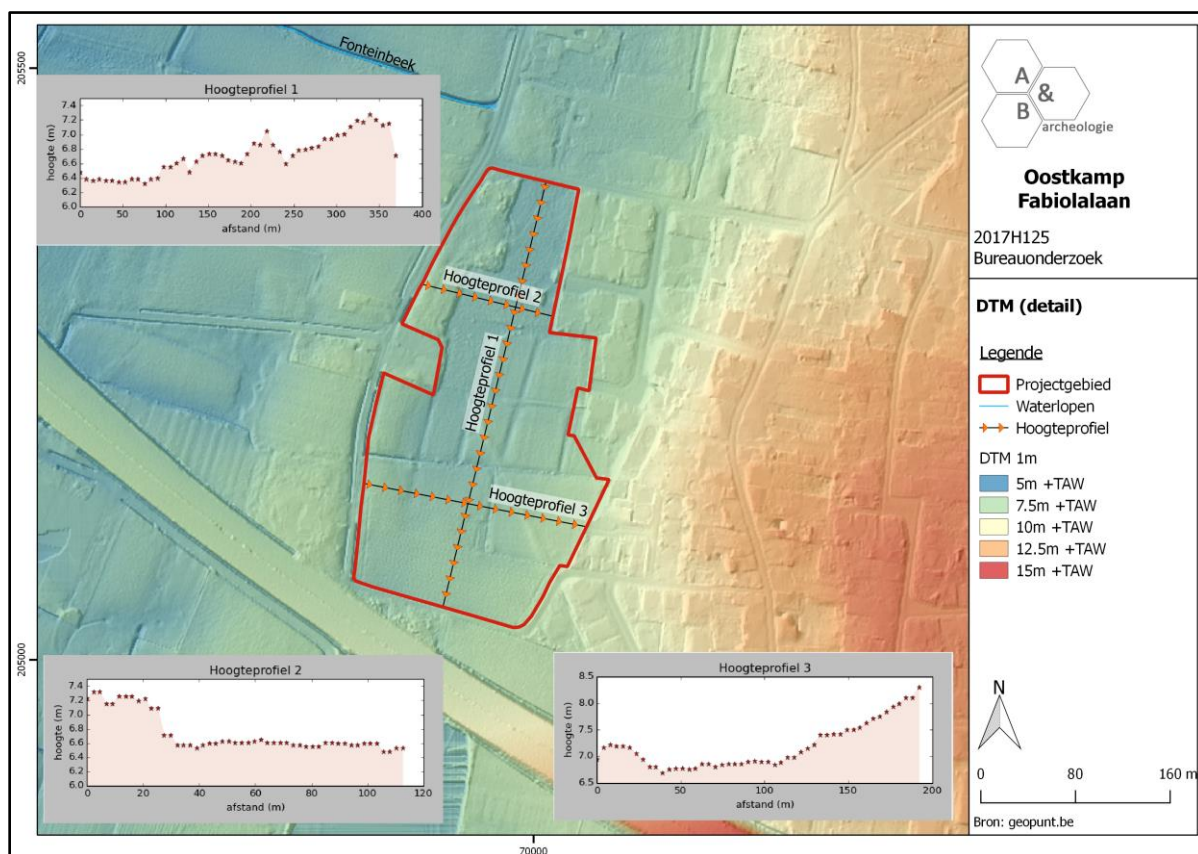
⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Oostkamp* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122118> (geraadpleegd op 7 september 2017).

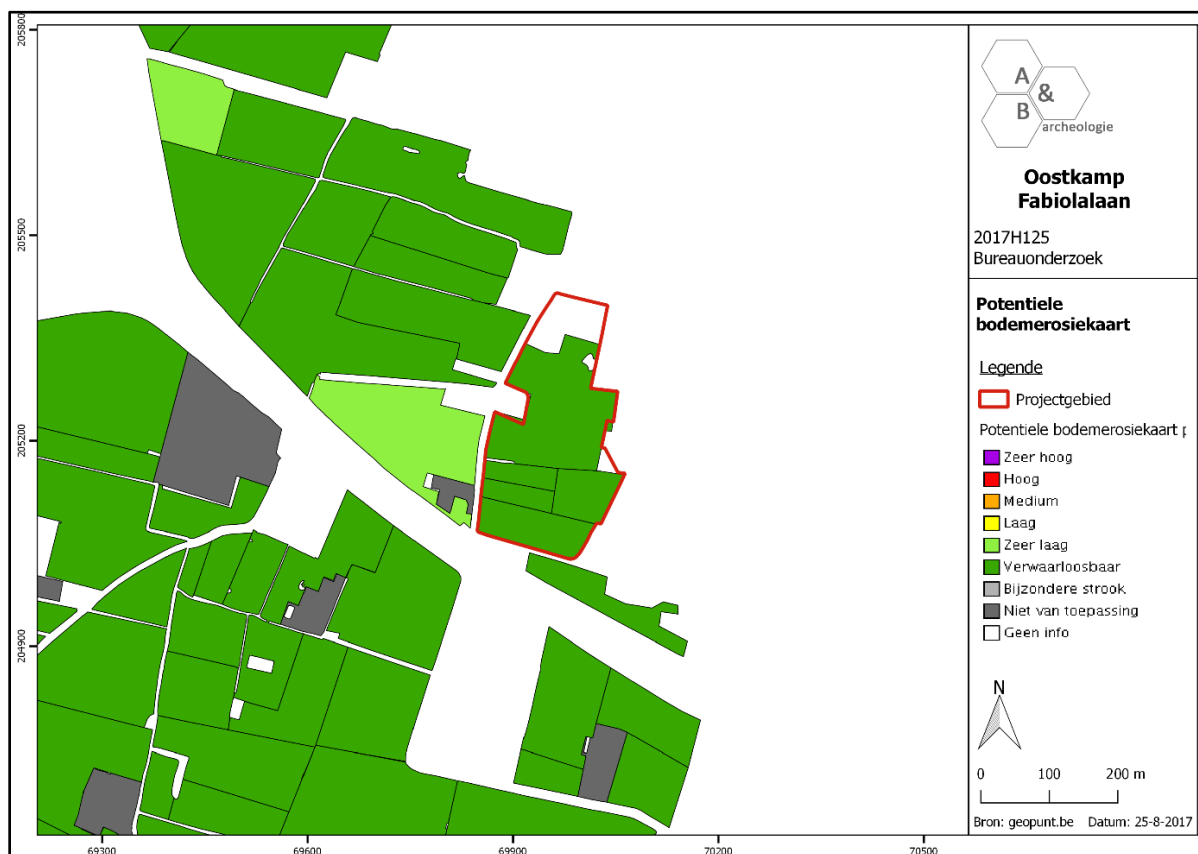
Figuur 6 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 7 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, meer in detail (bron: geopunt.be).

Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

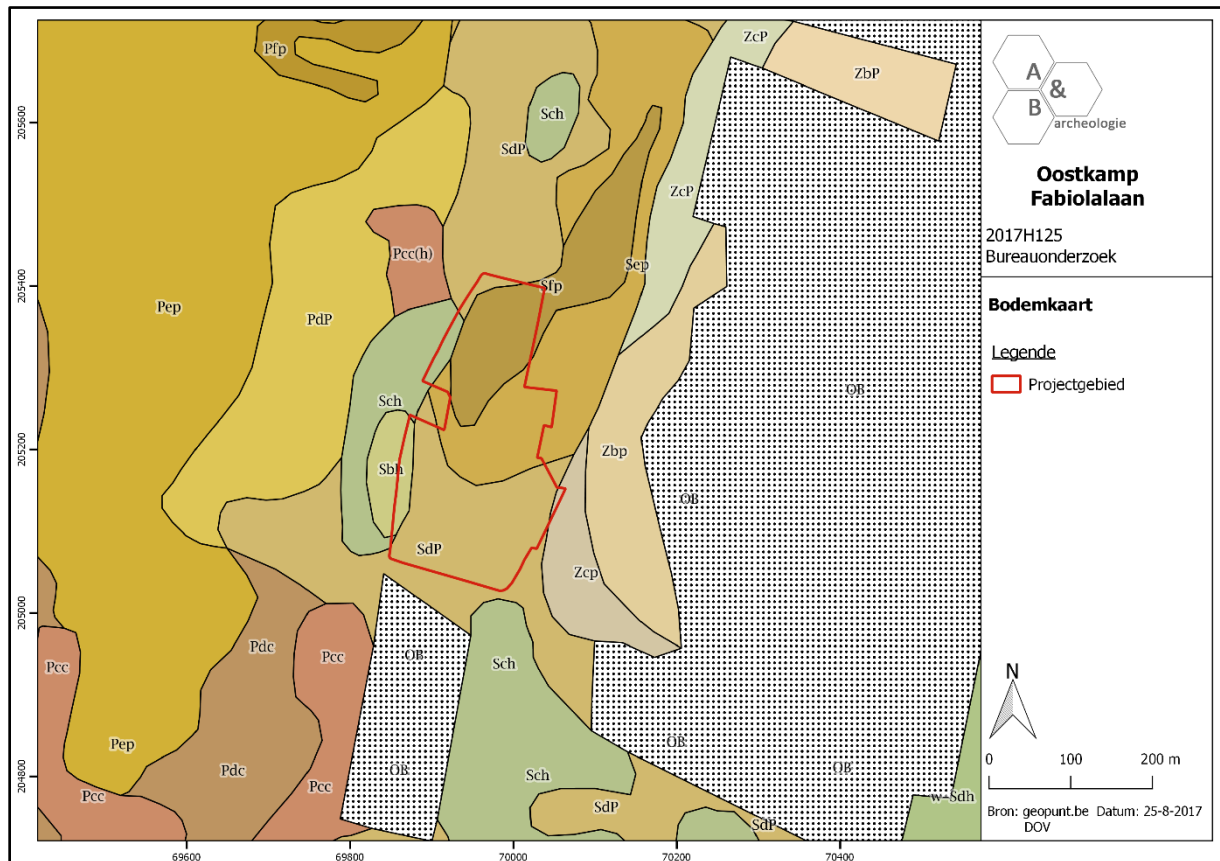
2.3.3. Bodemkundige situering

De bodem in de gemeente Oostkamp is hoofdzakelijk samengesteld uit zandgronden uit het Eoceen (40 tot 70 miljoen jaar oud), afgewisseld met licht zandleemgronden. In de valleien en depressies komen klei-, veen- en natte licht zandleemgronden voor. Op de westelijke heuvelrug nabij Nieuwenhove komen veel stuwwatergronden voor.

Op de bodemkaart worden verschillende bodemtypes aangeduid op het plangebied:

- Sdp in het zuiden en het uiterste noorden: matig natte lemig zandbodem zonder profiel of met onbepaald profiel. De bovengrond is donker grijsbruin, meestal 30-40cm dik, goed humeus en rust meestal op een dunne (ongeveer 10-15cm), zwak humeuze overgangshorizont. Tussen 40 en 60cm beginnen de roestverschijnselen. Het profiel is te nat in de winter en heeft een gunstige waterhuishouding in de zomer.
- Sfp in het noorden: zeer natte lemig zandbodem zonder profiel. Deze hydromorfe bodems vertonen reeds roestverschijnselen vanaf de oppervlakte. Ze zijn sterk gleyig en de reductiehorizont begint op een diepte van 50-100cm. Veel profielen vertonen een verveende bovengrond. De bodem is permanent zeer nat, soms overstroomd in de winter en een zomerwaterstand op 50-80cm.
- Sep centraal: natte lemig zandbodem zonder profiel. Sep is een veel voorkomende serie met talrijke variaties in substraat, moedermateriaalvarianten en profielontwikkelingsvarianten. Het vertegenwoordigt een natte Regosol met algemeen een dikke humeuze laag, soms verveend, waarin de roestverschijnselen beginnen tussen 20 en 40cm, de reductiehorizont begint rond 1m. De overgang van de Ap naar de Cg komt dikwijls overeen met een textuurvariatie of het voorkomen van het substraat. De bodem is veel te nat in de winter en in de lente, fris in de zomer.
- Klein stukje Sch in het noordwesten: matig droge lemig zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. De Ap horizont is minstens 30cm dik en donkergrijs van kleur. Daaronder komen meestal resten voor van de verbrokkelde Podzol B welke meestal overgaan in een sterk gevlekte verbrokkelde textuur B waarin de roestverschijnselen voorkomen tussen 60 en 90cm. De waterhuishouding is gunstig in de winter maar het profiel wordt te droog in de zomer.
- Klein stukje Sbh in het zuidwesten: droge lemig zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. Sbh is een droge Postpodzol. De bouwvoor is homogeen donker bruingrijs tot donkergrijs en meer dan 30cm dik. Onder de bouwvoor treft men een lichtgeel gekleurd lemig zand aan. De verbrokkelde Podzol B situeert zich tussen 60 en 90cm. Roestverschijnselen zijn waarneembaar vanaf de diepte van 90cm. De bodems zijn te droog in de zomer.
- Miniem stukje Zcp in het zuidoosten: matig droge zandbodem zonder profiel. Deze zandgronden vertonen roestverschijnselen tussen 60 en 90cm. Ze hebben een gunstige waterhuishouding in de winter maar zijn wel in enige mate droogtegevoelig in de zomer.

Het grootste deel van het terrein bestaat dus uit matig natte (in het zuidelijke deel) tot zeer natte (in het noordelijke deel) bodems, zonder profielontwikkeling. Dit verklaart het voorkomen van enkele drassige zones op het terrein. De randzones ten oosten en ten westen, die hoger gelegen zijn, hebben drogere gronden.

Figuur 10 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

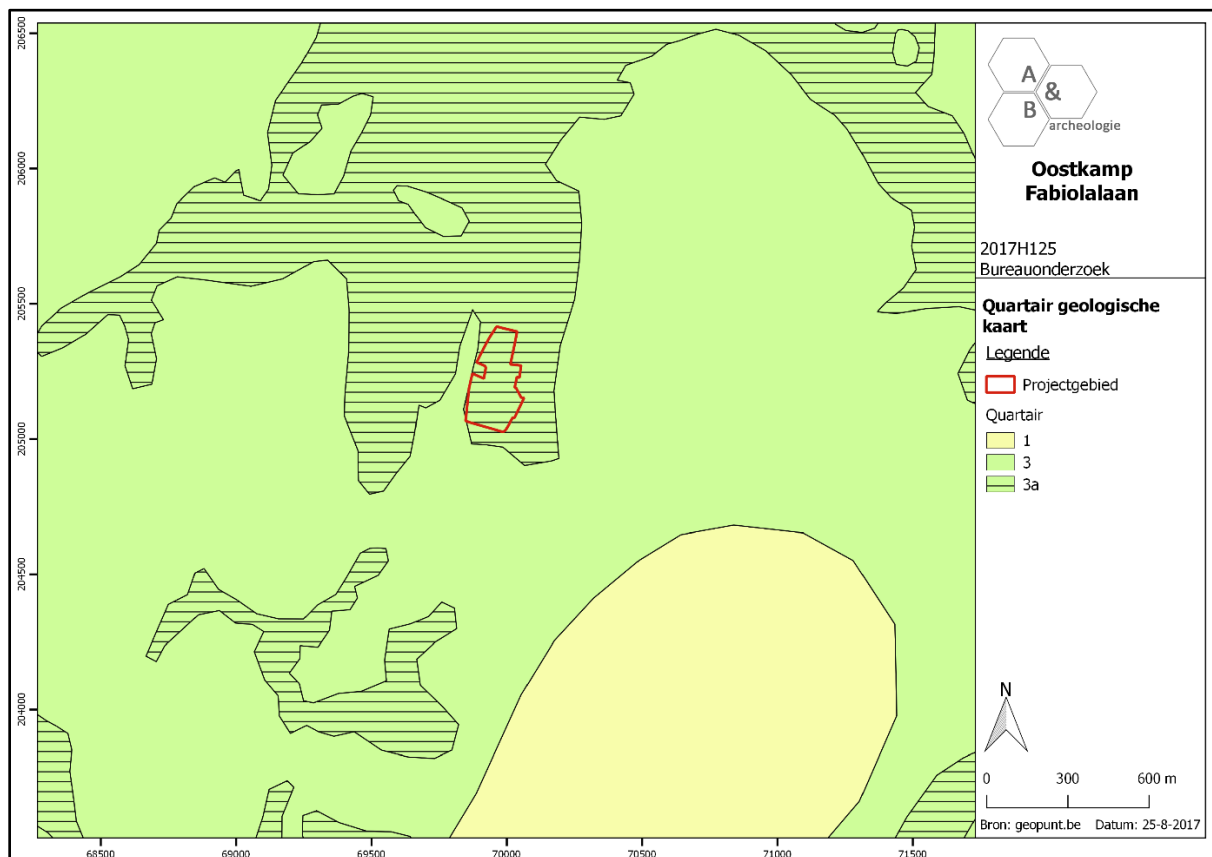
2.3.4. Geologische situering

De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Gentbrugge, meer bepaald het Lid van Vlierzele. Dit Lid bestaat uit groen tot grijsgroen fijn zand, is soms kleihoudend, kent plaatselijk dunne zandsteenbankjes en is glauconiethoudend en glimmerhoudend. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 3a omschreven als volgt: Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (3).

De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 11 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

3a	
FH	
ELPw en/of HQ *	* De karteereenheid is mogelijk afwezig.
FLPw ◇	◇ De karteereenheid ontbreekt mogelijk in sommige delen van de beekvalleien buiten de Vlaamse Vallei en haar uitlopers.
	FH Fluviatiele afzettingen (organochemisch en primair inclusie), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).
	ELPw Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.
	HQ Hellingsafzettingen van het Quartair.
	FLPw Fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

Figuur 13 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁸

Een eerste vermelding van de heerlijkheid Orscamp ("Ecclesia Oorscamp") komt voor in een document van 1080 waarin de stichtingsakte van het Brugse kapittel van Sint-Donaas van het jaar 961 wordt vermeld. Die stichtingsakte somt een aantal kerken rond Brugge op waaronder die van de parochie "Orscamp". De kerk van Oostkamp zou in 961 aan het Brugse kapittel zijn geschonken. In de loop van de tijd komen volgende schrijfwijzen voor Oorscamp (961 en 1242), Orscamps (1110) en Oorscamp (1324). De meest aannemelijke verklaring voor de naam is de betekenis als paardenkamp, afgeleid van "horse"/"orse". Andere verklaringen zijn dat de gemeentenaam afkomstig is van berenkamp of van een persoonsnaam (nederzetting van "Ors").

De oudste vermeldingen van een kerkgebouw te Oostkamp dateren van de 10de-11de eeuw. Een eerste vermelding van de kerk, vermoedelijk een zaalkerkje, wordt enerzijds vermeld in een oorkonde van graaf Robrecht I de Fries van Vlaanderen, gedateerd 31 oktober 1089 en anderzijds in een oorkonde van Radbod II, bisschop van Doornik, gedateerd 28 december 1089. Beide vermeldingen verwijzen naar de stichtingsoorkonde van de kerk ("Ecclesia Oorscamp") in 961. In 1175 wordt een zeer eenvoudige romaanse, veldstenen basilikale kruiskerk gebouwd, gewijd aan de Heilige Sint-Pieters-in-de-banden, waarvan vandaag een begin 20ste-eeuwse reconstructie van de toren is bewaard. De parochie ressorteert in die periode onder het bisdom Doornik.

Na de moord op Karel de Goede in 1127 in Brugge ontstaat, omdat hij geen erfgenamen achterlaat, een gevecht om het Vlaamse grondgebied. De Franse koning stuurt Willem van Normandië naar onze streek maar de steden Brugge en Gent verkiezen Diederik van den Elzas als hun heer. Op 13 mei 1128 steekt Willem van Normandië, die op terugtocht is na zijn overwinning tegen Diederik, de kerk van Oostkamp in brand. De schout (of burgemeester) van Oostkamp, een aanhanger van Diederik, moest zo worden gestraft. De eerste vermelding van het kasteel van Gruuthuse dateert van 1128 en kadert in de strijd om de opvolging van de vermoorde graaf Karel de Goede. Deze strijd speelt zich af tussen Willem Clito van Normandië en Diederik van den Elzas. Omdat de kasteelschout van het kasteel van Oostkamp een aanhanger is van Diederik, wordt het kasteel door graaf Willem Clito belegerd van 4 tot 9 juli 1128. Het relaas van de strijd, neergeschreven door de Brugse geschiedschrijver Galbertus van Brugge, beschrijft de Rivierbeek, de grachten en versterkingen van het kasteel. Tijdens graafwerken in de 19de eeuw voor de aanleg van de parkvijver werden wapens en vechtuitrustingen teruggevonden, die wellicht dateren van deze belegering. Circa 1200 krijgen de heren van Gruuthuse het gruutrecht van graaf Boudewijn IX toegekend, wat inhoudt dat de Gruuthuses het monopolie bezitten op de verkoop van gruit aan de brouwers. Later houdt dat gruutrecht ook in dat zij belasting mogen heffen op het gebrouwen bier zelf. Daarmee weten de Gruuthuses rijkdom, status en invloed te verwerven.

In de loop van de 13de en 14de eeuw onderneemt Brugge verschillende pogingen om de verzanding van de Zwingel tegen te gaan en de verbinding met de zee te vrijwaren. Reeds in 1290 bestaan vaste plannen om een vaarverbinding van Brugge naar Gent te realiseren. Hiervoor wil men de Zuidleie (Brugse Leie), een meanderende beek komende van Hansbeke en die via Moerbrugge-

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Oostkamp* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122118> (geraadpleegd op 7 september 2017).

Brugge-Damme in het Zwin uitmondt, uitdiepen en uitgraven. In 1325 proberen de Bruggelingen een verbreding en uitdieping van de Zuidleie tussen het Lappersfort en Moerbrugge van graaf Louis de Crécy af te dwingen, maar hun pogingen mislukken. In 1330 verleent graaf de Crécy een charter voor de werken aan het kanaal Deinze-Brugge via Sint-Joris-ten-Distel (Beernem). Het kanaal wordt in het charter van 1330 de Nieuwe Leie genoemd. In 1332 is Brugge reeds bezig met het graven en het kanaliseren van de Zuidleie. De werken tussen het Lappersfort-Moerbrugge vorderen in 1335 echter slechts heel traag. Tussen 1335 en 1365 liggen de werken aan de verbreding en uitdieping van de Nieuwe Leie zelfs volledig stil; dit o.m. door de Honderdjarige Oorlog tussen Frankrijk en Engeland (1337-1453). Dat het kanaal ook de handelsbetrekkingen voor Brugge - ten nadele van Gent - zou verbeteren (zo zou door de verbinding van de Brugse met de Gentse Leie de graantoevoer van Artesië en Picardië naar Brugge in plaats van naar Gent kunnen komen), stoot echter op hevig verzet bij de Gentenaren en mondt op 3 mei 1382 uit in de Slag op het Beverhoutsveld. Een groot volksleger van Gentenaren trekt onder leiding van Jacob van Artevelde naar Brugge. De Bruggelingen worden teruggedreven en graaf Lodewijk van Male moet vluchten naar Rijsel. Gevolg o.m. het afschaffen van de eertijds daar gelegen parochie en het voegen van de parochianen bij Oostkamp en Oedelem. Uiteindelijk zou het nog tot in de 17de eeuw duren vóór het kanaal Gent-Brugge wordt gegraven.

In 1471 vaardigt de graaf van Vlaanderen, Karel de Stoute, een mandement uit waarin hij de parochies rondom de Zuidleie, dat toen gezien werd als de waterbron voor Brugge, verplicht hun waterlopen te reinigen. Aangezien de parochies dit bevel negeren, ijvert ook Lodewijk van Gruuthuse, heer van Oostkamp, in 1473 om de sloten en beken te reinigen. Voor het eerst wordt ook het voorstel gedaan om de Rivierbeek te gebruiken als verbinding tussen de Brugse en Kortrijkse Leie om zo verdere moeilijkheden met Gent uit de weg te gaan.

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) krijgt de streek rond Oostkamp het hard te verduren. Zo worden in 1578 de Sint-Pieterskerk, het voormalige gemeentehuis Het Schaeck en vele gewone huizen verwoest of geplunderd. In 1582 ondergaat het eerste kasteel "Nieuwburg" hetzelfde lot. In 1612 geven de aartshertogen Albrecht en Isabella de toestemming om een bijzondere belasting te heffen om de deels vernielde Sint-Pieterskerk te kunnen herstellen. Zo wordt o.m. de toren in de 17de eeuw hersteld. Ondanks de recente herstellingswerken, dreigt circa 1623-1624 de vieringtoren in te vallen. Van de achthoekige, veldstenen toren worden vijf zijden herbouwd met baksteen. Daarbij worden aan die vijf zijden de oorspronkelijke, romaanse galmgaten vervangen door gotische, spitsbogige galmgaten. Vermoedelijk zijn die werken echter snel uitgevoerd want al in 1626 wordt bij de Gentenaar Jacques van Laerbeke een nieuwe klok besteld.

De laatste afstammeling van de familie van Gruuthuse is Catharina van Brugge, die zich echter door financiële moeilijkheden genoodzaakt ziet het domein te verkopen. Het wordt aangekocht door Cornelius Bertholf, die de heerlijkheid in 1616 verkoopt aan Conrad Schetz (1553-1632). Deze is o.m. baron van Hoboken en heer van Hingene en neemt in 1617, nadat hij geadopteerd wordt door zijn tante Barbe d'Ursel, de naam en het wapen d'Ursel over. Sindsdien is het Oostkampse domein d'Ursel steeds geërfd door rechtstreekse afstammelingen.

Onder druk van de blokkade van de Westerschelde door de Nederlanders in het begin van de 17de eeuw wordt het idee voor een kanaal tussen Gent en Brugge hernomen. In 1613 geeft gouverneur Alexander Farnese de toestemming aan de Staten van Vlaanderen tot het graven van de vaart Brugge-Gent in de bedding van de Zuidleie. De Vlaamse steden Brugge, Gent en Oostende komen tot

een eensgezindheid en het nodige land wordt onteigend en vergoed. De bestaande waterlopen - de Zuidleie of Brugse Reie tussen Brugge en Beernem, en de Hoge Kale tussen Sint-Joris-ten-Distel en Gent - worden met elkaar verbonden. In 1621 wordt de vaart Brugge-Gent geopend: de dijken tussen de verschillende stroken of onderaannemingen van het delven van de vaart, worden doorgestoken. Daardoor wordt de vaart op zijn volle lengte bevaarbaar tussen Brugge en Gent en komt er een einde aan de 300-jarige strijd tussen Brugge en Gent om een deel van het water van de Leie naar Brugge te mogen afleiden om het zeekanaal van Brugge te kunnen bevoorraden. Het kanaal was zeer kronkelend, vooral tussen Brugge en Aalter. Voor het graven van het kanaal moesten hoge zandruggen doorgraven worden, waardoor het kanaal nu diep in het landschap verzonken ligt. Vanaf 1623 wordt een trekschuit (de zogenaamde barge) getrokken door paarden op de jaagpaden ingelegd als verbindingdienst tussen Brugge en Gent. Een groot gevolg voor Oostkamp was dat het gehucht Moerbrugge bijna volledig van Oostkamp wordt afgesneden.

Na de Spaanse Successieoorlog (1702-1713), onder Oostenrijks Bewind, kent Oostkamp een periode van relatieve rust en vooruitgang, gekenmerkt door demografische expansie, economische ontsluiting en de uitbreiding van het wegennet. In 1735 start men met de aanleg van de kalsijde Brugge-Kortrijk, beginnende vanaf de Katelijnepoort in Brugge. Deze weg zal lange tijd de enige verharde weg zijn die de gemeente Oostkamp doorkruist. In 1738 is het gedeelte van de kalsijde tussen de poorten van de stad Brugge en de brug van Steenbrugge uitgevoerd: het College richt een verzoekschrift aan de overheid met de vraag de kalsijde door te trekken tot Kortrijk, aangezien deze weg onberijdbaar is en de aanvoer van hout en andere koopwaar uit het Kortrijkse belangrijk is. In 1748 wordt een afrekening gemaakt voor de bedding en het vervoeren van de kasseistenen voor de aanleg van de weg. Bij octrooi van Maria-Theresia van 30 september 1750 wordt de breedte van de kasseiweg van drie op vijf roeden gebracht, waardoor er meer onteigeningen en schattingen van vruchten zijn. In 1740 en 1752 worden ook, verbredings- en verdiepingswerken gesignaleerd aan het kanaal Gent-Brugge.

Vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vaardigt de Oostenrijkse regering een gunstige belastingsregel uit, waardoor veel veldgebieden op de meest vruchtbare plaatsen op korte termijn worden omgezet in landbouwgronden en in bossen op de armere gronden, in functie van de houtproductie.

Met de Franse revolutie op het einde van de 18de eeuw komt een einde aan het feodale systeem. Vanaf 1 oktober 1795 worden onder meer het Brugse Vrije, het ambacht Oostkamp en de heerlijkheid Oostkamp afgeschaft en wordt Vlaanderen ingelijfd bij Frankrijk onder het departement van de Leie. Kerkelijke goederen en gronden worden verbeurd verklaard en verkocht. De gronden komen vaak in handen van rijke families, die er hun parken, kastelen, landhuizen en jachtdomeinen op aanleggen.

In 1834 vordert de Belgische overheid een wet uit die grote lijnen van de spoorverbinding van Luik naar Oostende, o.m. langs Oostkamp, vastlegt. Twee jaar later wordt door de hoofdingenieur-directeur het lastenkohier van het spoorwegtraject Brugge-Gent neergelegd en begint de aanbesteding. In de loop van 1838 wordt de (enkele !) spoorlijn Gent-Oostende, o.m. ter hoogte van Oostkamp, in gebruik genomen. Op die spoorlijn bevinden zich tussen Gent en Brugge in eerste instantie drie stations met name Landegem, Aalter en Bloemendale-Beernem. Ondertussen wordt in 1845 een tweede spoorwegverbinding namelijk die tussen Brugge en Kortrijk op Oostkamps

grondgebied vastgelegd. Het tracé tussen Brugge en Torhout wordt in 1846 aangelegd. Vanaf 1849 stopt er éénmaal per week een trein in Oostkamp. Deze stopplaats, z.g. "barrière 54", komt er elf jaar na de openstelling van de spoorlijn. In 1855 wordt er een tweede, parallelle spoorlijn aangelegd. Het eerste station van Oostkamp dateert van 1865.

Tijdens de tweede helft van de 19de eeuw worden heel wat infrastructuurwerken uitgevoerd. Zo wordt in 1850 het kanaal Gent-Brugge verbreed waarbij delen van de vallei opgehoogd worden met de vrijgekomen specie. Wegen worden verhard onder meer om iets te doen aan de hoge werkloosheid: in 1855 de Kapellestraat en in 1863 de weg van Oostkamp naar Moerbrugge. Circa 1870 bespreekt de gemeenteraad van Oostkamp een voorstel om een algemeen rooilijnplan voor het dorpsplein op te stellen; het plan moet wildbouw aan banden leggen en zo het uitzicht van het dorp verfraaien

Tijdens de Eerste Wereldoorlog bezetten de Duitsers de gemeente Oostkamp. Met vijf pleinen wordt de gemeente één van de grootste concentraties Duitse vliegvelden in West-Vlaanderen. Er wordt een nieuw tramspoor door de gemeente getrokken om het Duitse front te bevoorraden. Oostkamp wordt ook een rustplaats voor frontsoldaten: piloten en officieren verblijven er in de vele kastelen en villa's. In 1917 is Moerbrugge voor een korte tijd afgesloten van Oostkamp en in oktober 1918 wordt Oostkamp bevrijd. De Macieberggrot of ook zogenaamd de "Kapel van de Macieberg", toegewijd aan Onze Lieve Vrouw der Zeven Weeën, wordt opgericht tijdens de Eerste Wereldoorlog (in 1914).

Eind jaren 1930 wordt begonnen met de aanleg van de snelweg Brussel-Oostende (E40). In 1937 zijn de werken al gevorderd tot aan het grondgebied van Oostkamp. Het gedeelte van de autosnelweg tussen Beernem en Oostkamp wordt in 1938 aanbesteed, het gedeelte tussen Oostkamp en Jabbeke in 1939. Tijdens de Tweede Wereldoorlog worden de werken echter stilgelegd en pas in de jaren 1950 hernomen. Op het einde van de werken worden ook verschillende bruggen en de op- en afritten aangelegd. Pas daarna kregen de stroken een definitieve afwerking en werd een derde vak en een middenberm toegevoegd. De vijver aan de Vliegweg en aan de Erkegemstraat zijn nog getuigen van de aanleg van de snelweg. De werken aan de autosnelweg Brugge-Kortrijk (E403/A17) worden aangevat in 1972. De autosnelweg vertrekt aan de autosnelweg Brussel-Oostende (E40) te Oostkamp en bevindt zich in het verlengde van de expressweg Zeebrugge-Oostkamp. Door de aanleg van deze nieuwe autosnelweg ontstaat het klaverblad ter hoogte van de kruising met de autosnelweg Brussel-Oostende (E40).

In mei 1940 bereiken de Duitse troepen Oostkamp. Verschillende bunkers - onderdeel van de kustverdediging (Atlantikwal) - zijn langs het kanaal Gent-Brugge bewaard gebleven. Op 27 maart 1942 wordt de dorpskom tussen de Marechalstraat en de Schooldreef getroffen door een bombardement van de Engelse vliegtuigen. Bij de bevrijding stuiten de Canadezen op hevig Duits verzet bij de brug van Moerbrugge (Slag om Moerbrugge tussen 8 en 12 september 1944).

In de tweede helft van de 20ste eeuw vinden er grotere projecten plaats die het uitzicht en de omvang van de gemeente tot vandaag bepalen, met onder meer het ontwikkelen van diverse verkavelingen en industrieterreinen, de komst (en teloorgang) van de Siemensfabriek, het aanleggen van een park met omringend sport- en cultuurcomplex.

Buiten de gemeentekern van Oostkamp bevinden zich enkele historisch ontstane woonconcentraties, zoals o.m. Erkegem, Nieuwenhove, Moerbrugge, Zwarte Gat, Kwade Plas en Stuivenberg, die reeds op de kaart van Pieter Pourbus gesuggereerd worden. Buiten de gemeentekern vindt men ook verspreide hoevebebauwing en kleinschalige, landelijke architectuur terug. Oostkamp bewaart tot op heden enkele belangrijke, historische hoeves, waarvan de ontstaansgeschiedenis in sommige gevallen opklimt tot de 13de eeuw. Enkele nog bewaarde voorbeelden van historische hoeves zijn o.m. de hoeve "Ter Elst", de hoeve "Rietdam", de hoeve "Joyeuse Pensée", de hoeve "Ter Ede", de hoeve "De Grote Linde", de hoeve "'t Lange Water", de "Kampveldhoeve" en de "Hommelbroekhoeve". Vele van deze hoeves zijn tot op heden in gebruik als landbouwuitbating. De bewaarde hoeves sluiten typologisch veelal aan bij het type van de hoeve met losse bestanddelen. Ook de hoeve "Het Groene", gelegen ten westen van het plangebied net aan de overzijde van de E40, heeft een oude historiek en gaat terug tot de 14de eeuw. De huidige hoeve gaat terug tot minstens 1743. Het hoevedomein werd in de 20ste eeuw aanzienlijk verkleind door de aanleg van de E40.⁹ Op de hoek van de Fabiolalaan met de Molenwalstraat is net ten westen van het plangebied de hoeve "Olieboom" gelegen, die in oorsprong teruggaat tot de 18de eeuw.¹⁰ De hoeve die gelegen is in de noordwesthoek van het plangebied komt al voor op de kadastrale kaarten van 1810, deze bestaat dan uit 2 dwars ten opzichte van elkaar gelegen gebouwen aan de Fabiolalaan. Rond 1835 is de hoeve uitgebreid met 2 bijgebouwen achteraan. Vermoedelijk eind 19de eeuw is het huidige woonhuis gebouwd ter vervanging van een ouder.¹¹ Ten noorden van het plangebied ligt de "Arentshoeve", die zeker opklimt tot de 18de eeuw en naar alle waarschijnlijkheid is gebouwd in functie van het recht er tegenover gelegen buitengoed, later geëvolueerd tot het kasteel "Macieberg".¹²

Het grondgebied wordt gekenmerkt door een uitzonderlijk aantal kastelen. Het oudste kasteel is het kasteel "Nieuwburg", teruggaand op een 14de-eeuws buitenhuis. Van het middeleeuwse kasteel resteert tot op heden een imposante hoektoren. Het kasteel werd in de tweede helft van de 19de eeuw verbouwd met classicistisch uitzicht, echter met integratie van de middeleeuwse toren. Het "Blauw Kasteel" blijkt na diepgaand onderzoek te dateren van het begin van de 16de eeuw. Aangezien het kasteel kort na de bouw werd in gebruik genomen als pachthoeve, bleef het tot op heden vrij ongevraagd in 16de-eeuwse toestand bewaard. Het kasteel "Kevergem" bewaart vermoedelijk nog zijn 16de- of 17de-eeuwse kern, nadat het in de 19de en 20ste eeuw is aangepast. In de tweede helft van de 18de eeuw laten voorname personen in de rand rond Oostkamp een klein bestaand buitenverblijf ombouwen tot een woning met kasteelallures, zoals het kasteel "Schoonhove" en het kasteel "Macieberg".

Reeds in de tweede helft van de 17de eeuw wordt op de locatie van het huidige kasteel "Macieberg" (zo'n 300m ten noorden van het plangebied, aan de overzijde van de Fabiolalaan) een buitengoed

⁹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Hoeve Het Groene* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/88073> (geraadpleegd op 8 september 2017).

¹⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Hoeve Olieboom* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/87886> (geraadpleegd op 8 september 2017).

¹¹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Hoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/87885> (geraadpleegd op 8 september 2017).

¹² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Arentshoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/87883> (geraadpleegd op 8 september 2017).

vermeld, eigendom van François Lampereel. Naar verluidt wordt het kasteel in 1754 aangekocht door J.B. Van Zuylen De Neyevelt. Op de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op het initiatief van Graaf de Ferraris (1770-1778), wordt het toenmalige kasteel weergegeven met een bijhorend langgerekt domein met tuin en park. Een met bomen omzoomde dreef verbindt het kasteel rechtstreeks met het centrum van Oostkamp, tot ongeveer ter hoogte van de Maciebergstraat, het tracé van de huidige Meulemanstraat volgend. De literatuur vermeldt dat het kasteel in 1789 wordt doorverkocht en dat er aan de achterkant twee torens worden bijgebouwd. Op een kaart van Oostkamp, gehucht Macieberg, van circa 1900 verschijnt voor het eerst de nog bestaande vijver achter het kasteel. Het huidige uitzicht van het kasteel dateert volgens de gegevens van het kadaster van 1906, wanneer Aquillin Arents de Beerteghem-de Thibault de Boesinghe het bestaande gebouw laat uitbreiden door tegen de westgevel twee torenvolumes bij te bouwen. In 1936-1937 stelt de Brugse architect Antoine Dugardyn plannen op om het kasteel aan de zuidwestzijde uit te breiden (registratie in kadaster in 1939). In 1950 valt de principiële beslissing om ten noorden van het kasteel "Macieberg" een verkaveling aan te leggen. In 2000 wordt het verwaarloosde kasteel aangekocht door de Brugse Onafhankelijke Freinetschool Klimop, die het grondig verbouwt met bio-ecologische materialen onder leiding van de Brugse architect Ronny d'Hespeel. De bedaking, die is aangetast door huiszwam, wordt vernieuwd en alle interieurelementen en binnenmuren verwijderd. Het secretariaat en de leraarskamer worden ondergebracht in het gerenoveerde koetsgebouw.¹³

In de eind 18de eeuw aangelegde bossen worden in het begin van de 19de eeuw imposante herenwoningen gebouwd in classicistische stijl, zoals het kasteel "De Herten", het kasteel "De Cellen" en het kasteel "Beukenpark". Deze zullen in het begin van de 20ste eeuw aan de toen gangbare mode worden aangepast. Het kasteel "Gruuthuse", in oorsprong het oudste van het ganse grondgebied (eerste vermelding in 1128), werd echter volledig herbouwd in 1888 in neo-Vlaamse renaissancestijl. In het eerste kwart van de 20ste eeuw wordt het afgebrande, oorspronkelijk neogotische kasteel "De Breidels" herbouwd in een imposante Lodewijk XV-stijl, terwijl "Les Croisilles" als volledig nieuw kasteel wordt opgetrokken in een sobere, eclectische stijl. Als "kers op de taart" wordt te midden van de historische kastelen nog in 1954 "kasteel" "Cruydenhove" gebouwd. Bijna al deze kastelen bewaren tot op heden hun historische parkaanleg en bijgebouwen. Velen zijn tot op heden in gebruik als (buiten)verblijf.

Op de Grote Kaart van het Brugse Vrije van Pieter Pourbus (1561-1571), gekopieerd door Pieter Claeissens (1601), worden de grote historische verbindingswegen: Legweg-Oedelemsestraat-Beernemsestraat, Kortrijkse Kalsijde, Wilgenbroekstraat-Boudewijnlaan-Fabiolalaan en Vliegweg-Kuipenstraat, Stationsstraat-Patersonstraat, Papenvijversstraat-Hazelaarstraat-Bornebeekstraat, Stuivenbergstraat, Kapellestraat-Hertsbergsestraat, alsook de Waterstraat en de Edestraat afgebeeld.

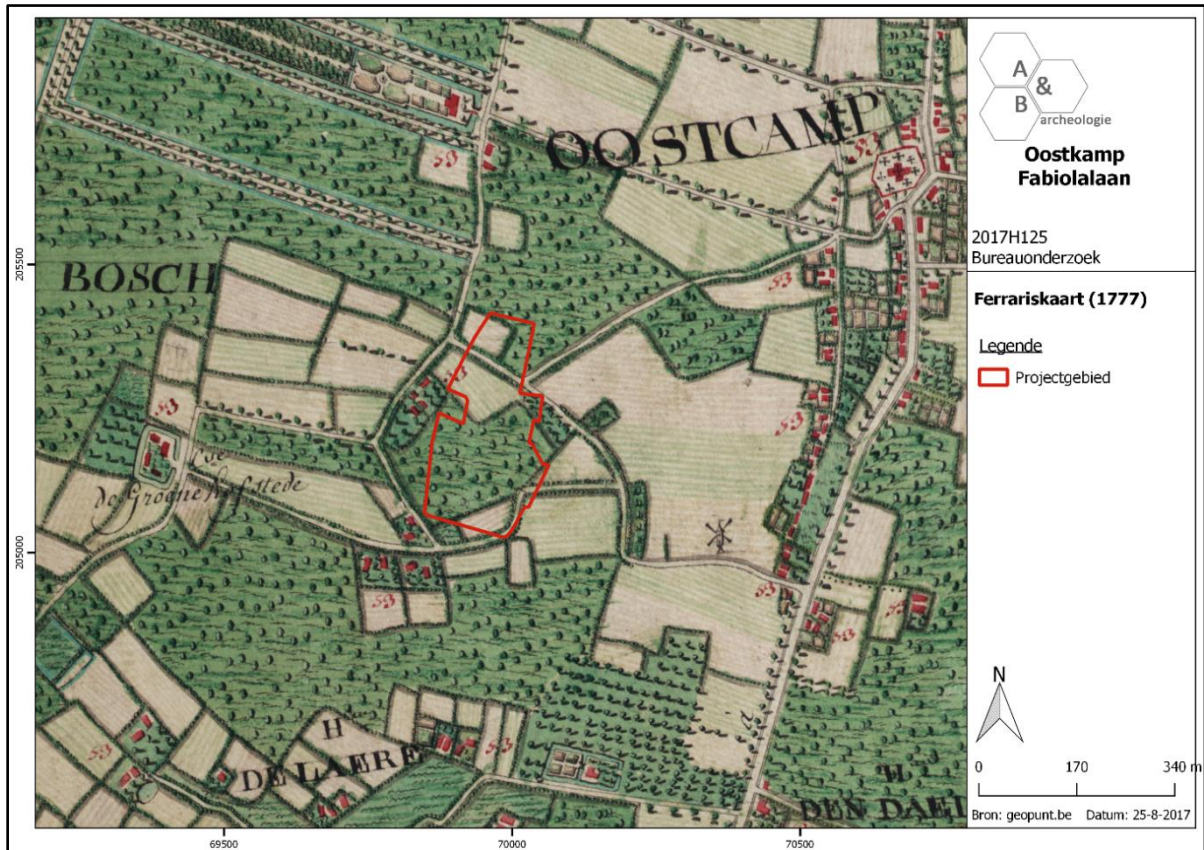
De Fabiolalaan, ten westen van de gemeentekern van Oostkamp, kent dus een lange geschiedenis. De straat loopt vanaf de Loppemsestraat quasi loodrecht in zuidelijke richting naar de Molenwalstraat. Vermoedelijk naar aanleiding van het huwelijk van koning Boudewijn I met Fabiola in 1960 wordt een deel van de oorspronkelijk lange Wilgenbroekstraat waartoe de straat behoorde,

¹³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Kasteel Macieberg* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/87884> (geraadpleegd op 8 september 2017).

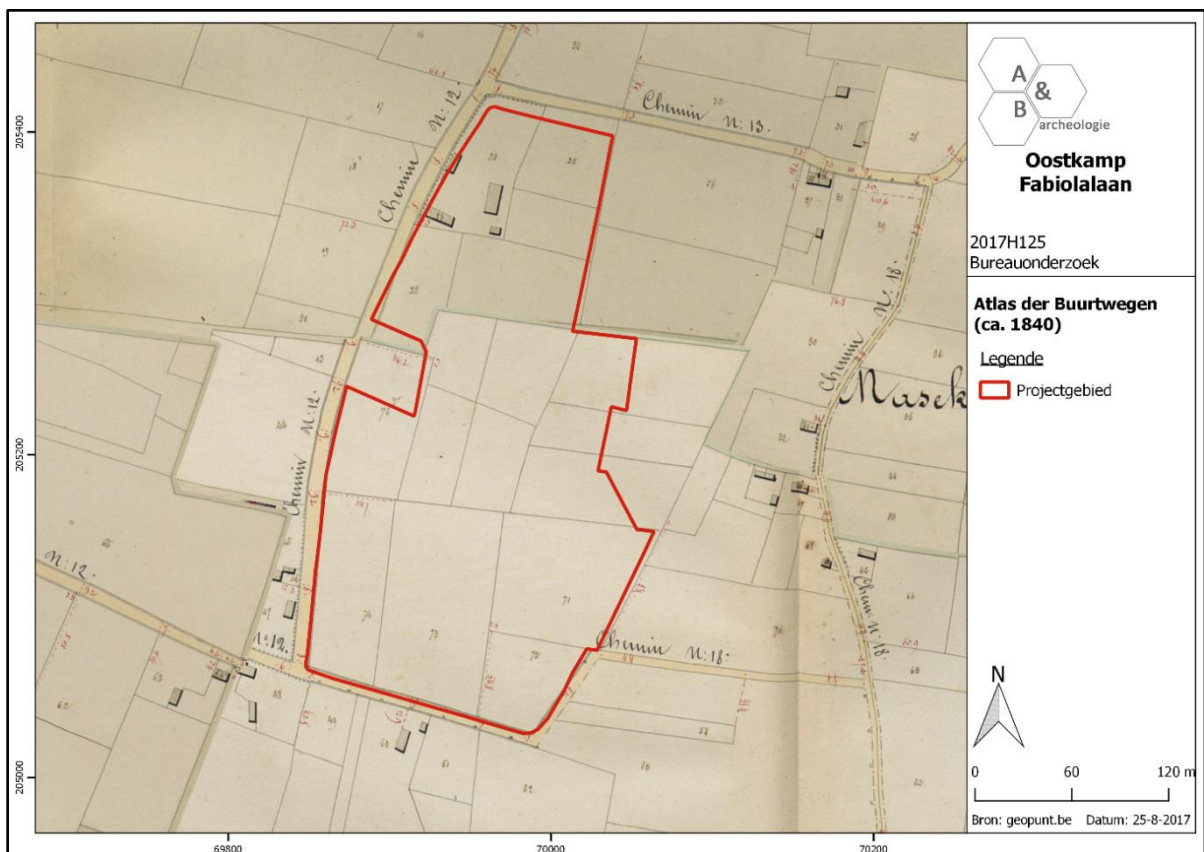
de "Fabiolalaan" genoemd. Als pendant krijgt op dat ogenblik het gedeelte van de Wilgenbroekstraat ten noorden van de Loppemsestraat de naam "Boudewijnlaan". Het is één van de oudere tracés van Oostkamp: samen met de huidige Wilgenbroekstraat en de Boudewijnlaan vormt het een weg vertrekkende van de huidige Brugsestraat. De straat lijkt nog niet bebouwd op de kaart van Claeissens. Op het einde van de 18de eeuw wordt de straat hoofdzakelijk beheerst door het in het noordwesten gelegen kasteel "Macieberg" en de bijhorende kasteelhoeve. Het kasteel is gelegen in het zogenaamde Balanderbos en wordt ten noorden en ten zuiden afgeleid door opvallende dreven. Op de Atlas der Buurtwegen (circa 1843) wordt de straat samen met de huidige ten noorden gelegen Boudewijnlaan en Wilgenbroekstraat en de ten zuiden gelegen Vliegweg en Kuipenstraat, vermeld als "Chemin n° 12", omschreven als "Chemin du hameau de Steenbrugge à Lophem et Wardamme" en "Wulgebroekstraat" genoemd. In de jaren 1950 wordt de straat naar verluidt de Vliegweg genoemd, maar heeft de straat door de afscheiding van een deel ervan door de aanleg van de autostrade E40, eerst in 1937-1938 en dan hervat in de jaren 1955, een eigen naam gekregen. De straat wordt ongeveer halverwege onderbroken door de Fonteinbeek.¹⁴

De oudste relevante kaart voor het plangebied die geraadpleegd kan worden betreft de Ferrariskaart uit ca. 1777. De projectie op figuur 14 en de voorstelling van de wegen is niet 100% correct, maar wel is duidelijk dat de huidige Fabiolalaan reeds aanwezig is, alsook de Olieboomstraat en de Molenwalstraat. In het noordwesten van het plangebied zijn enkele gebouwen aanwezig, het is niet duidelijk of deze zich op de plek van de huidige bebouwing in de noordwesthoek bevinden. Ten noordwesten van het plangebied is het kasteel Macieberg te zien, met omliggend domein, de Arentshoeve en de dreef die het kasteel verbindt met het dorpscentrum. Het plangebied is in gebruik als landbouwgrond/weiland en mogelijk deels met bomen begroeid. Op alle latere 19de- en 20ste-eeuwse kaarten en luchtfoto's verandert de situatie van het plangebied niet: een onbebouwd terrein, in gebruik als landbouwgrond, met in de noordwesthoek een hoevecomplex met diverse gebouwen, die in het begin van de 21ste eeuw grotendeels worden afgebroken. Op de luchtfoto's uit de 20ste eeuw is de drassige centrale zone duidelijk op te merken. De uitbreiding van de bewoning ten oosten en noorden van het plangebied is duidelijk op de luchtfoto's.

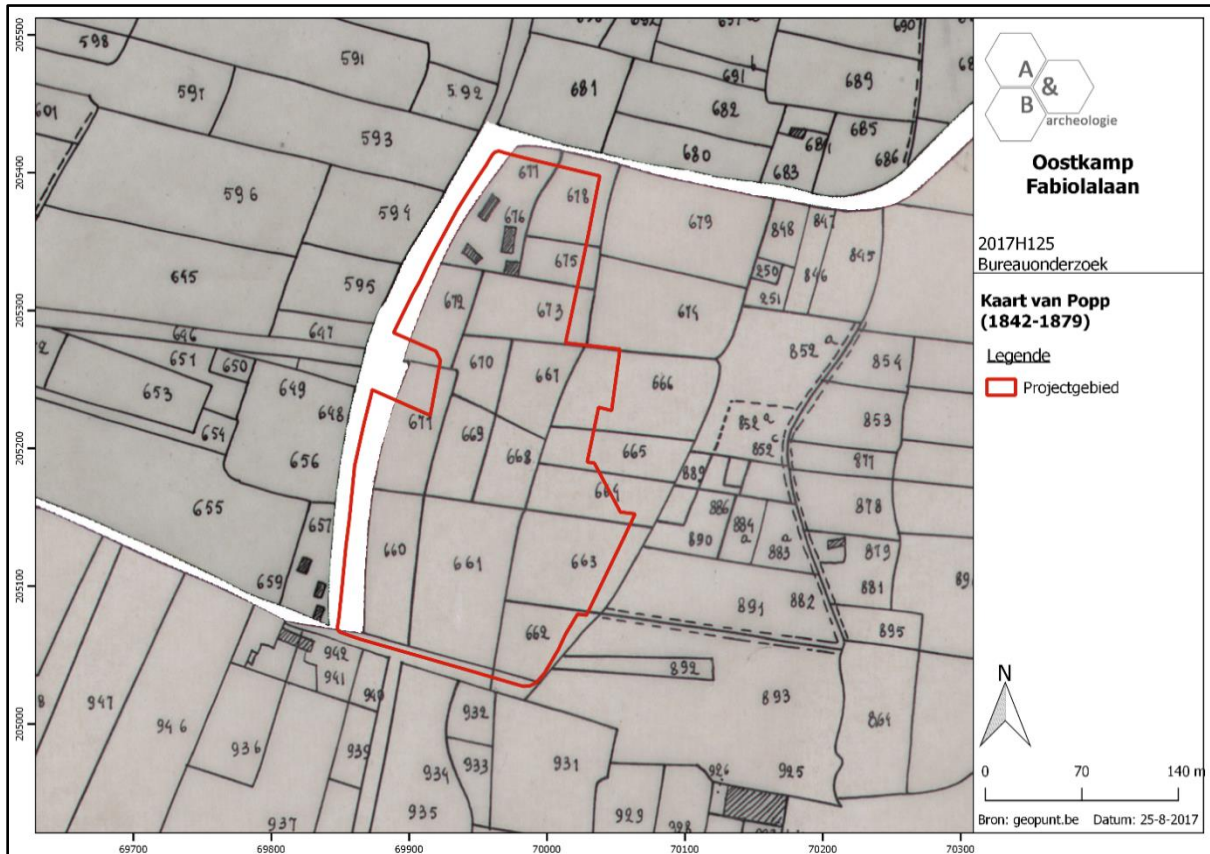
¹⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Fabiolalaan* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/113207> (geraadpleegd op 8 september 2017).

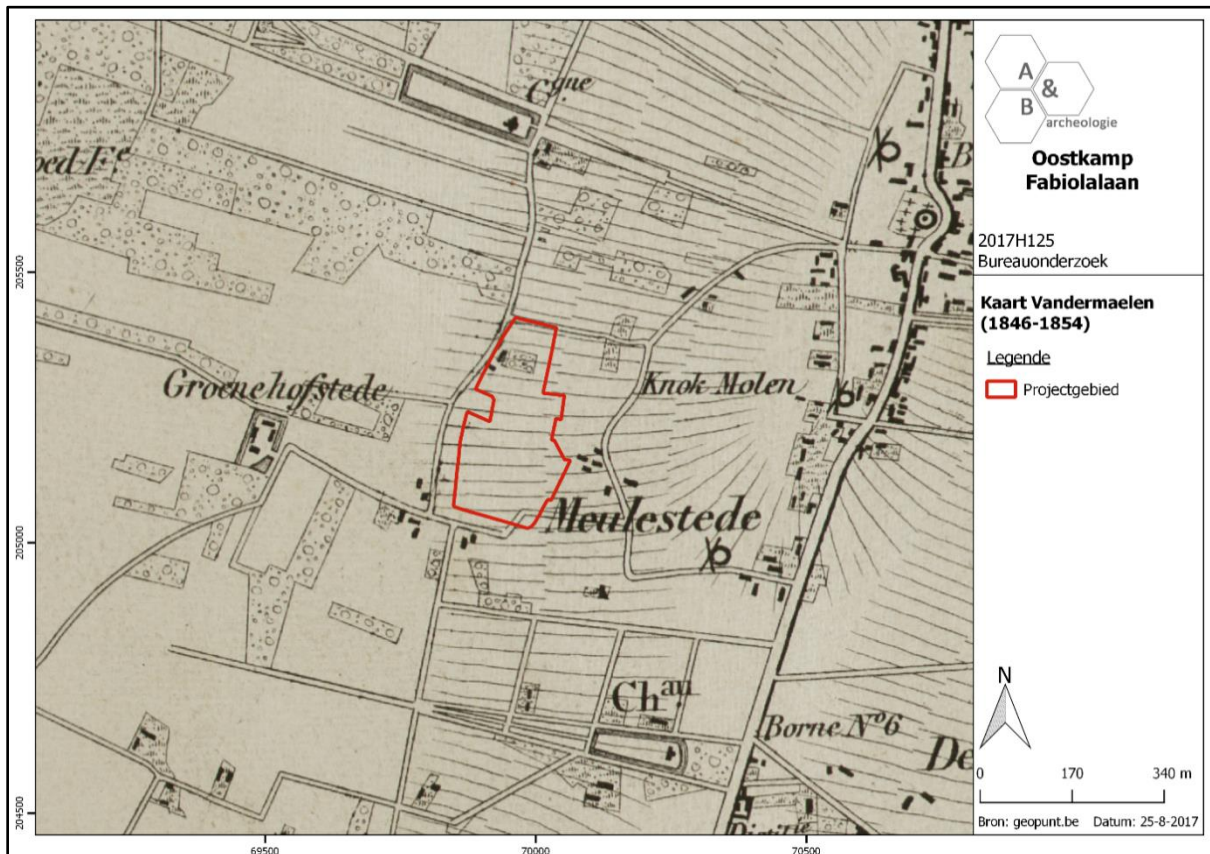
Figuur 14 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

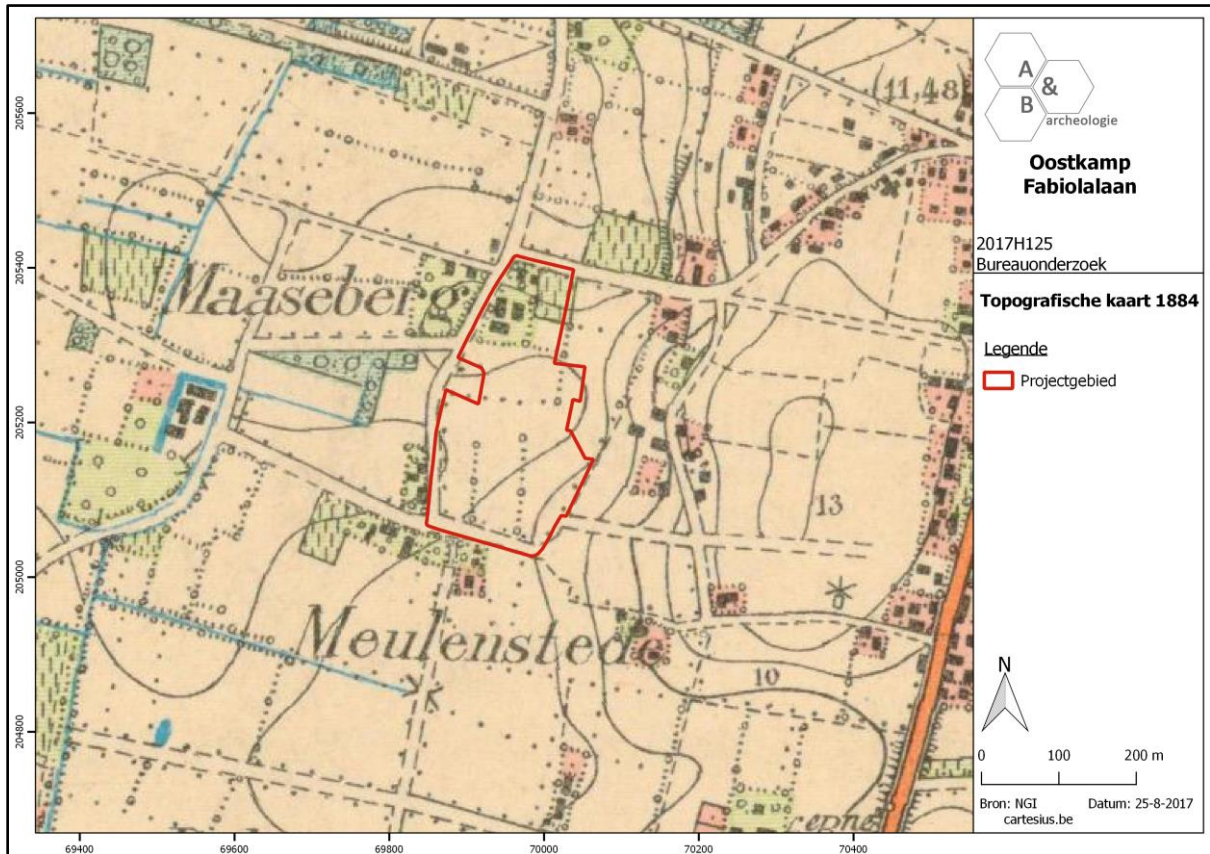
Figuur 15 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

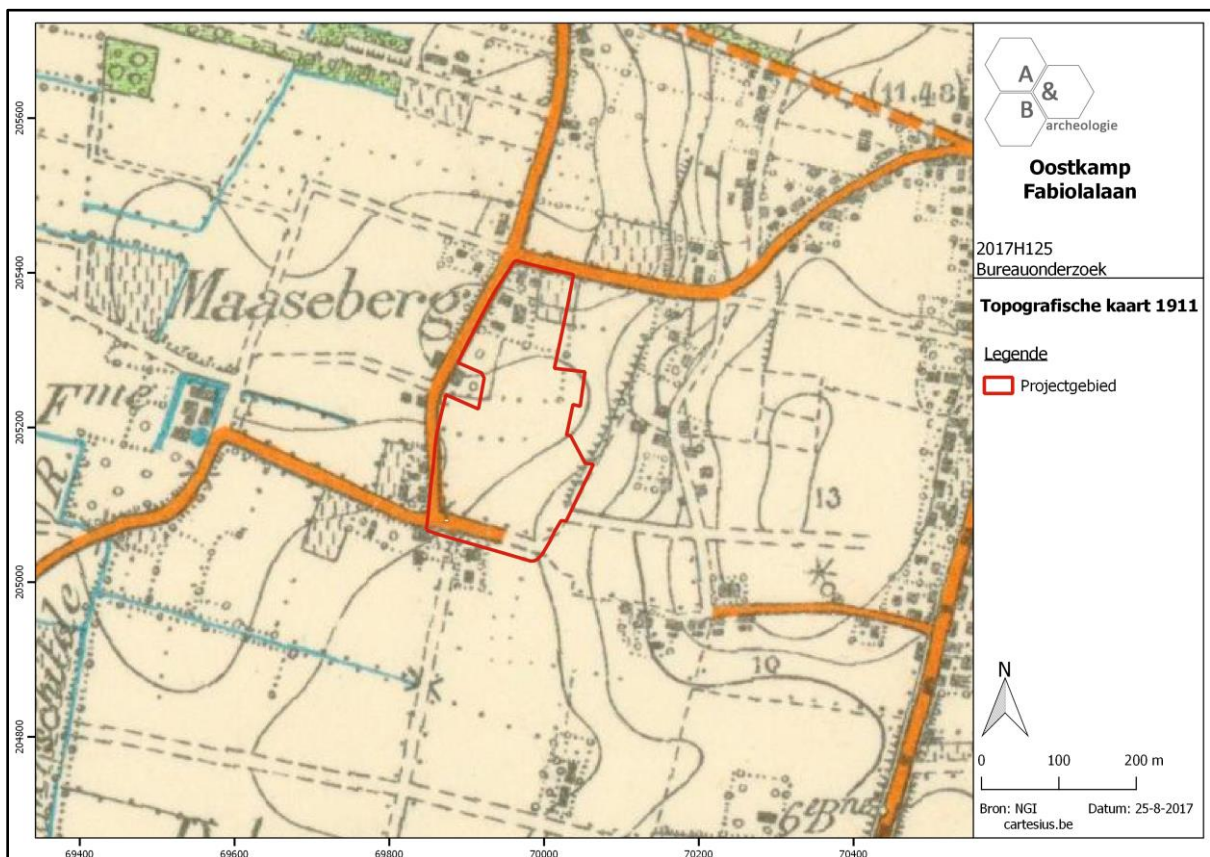
Figuur 16 Uitsnede uit de kaart van Popp (bron: geopunt.be).

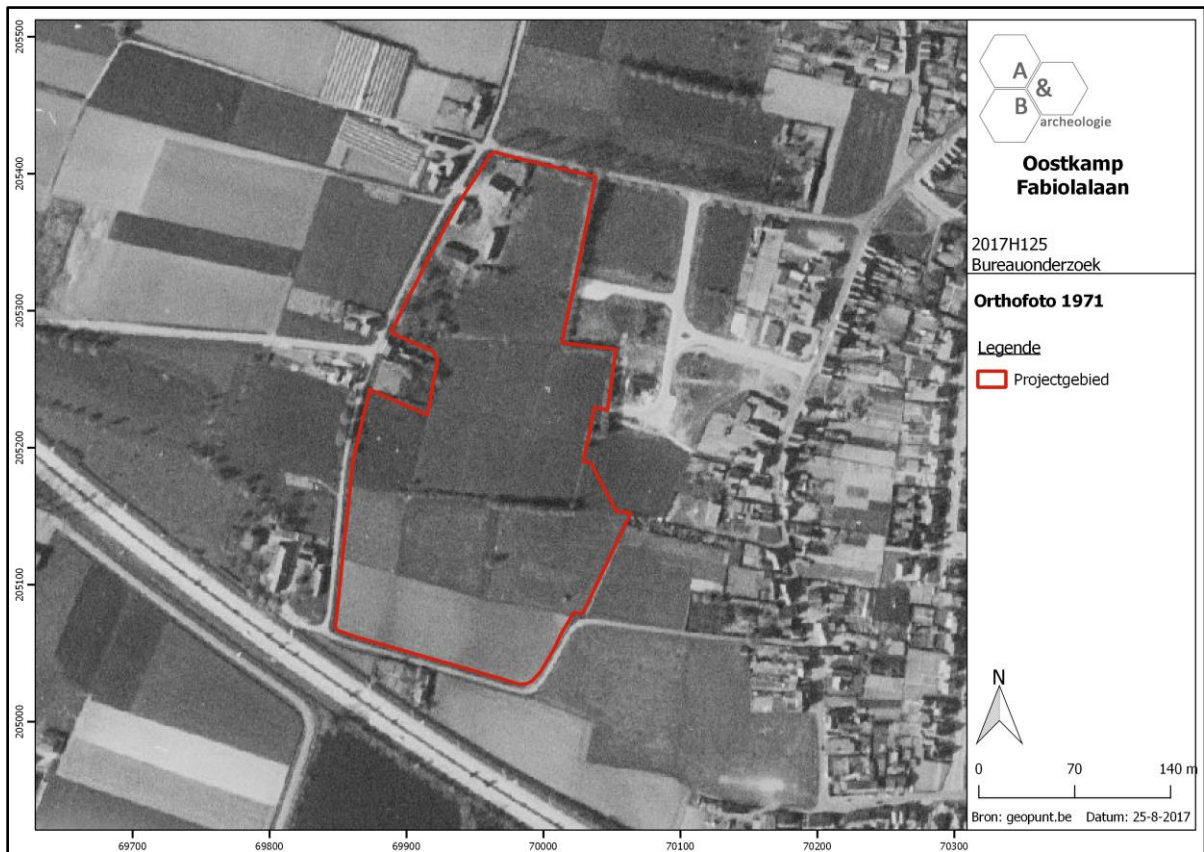
Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

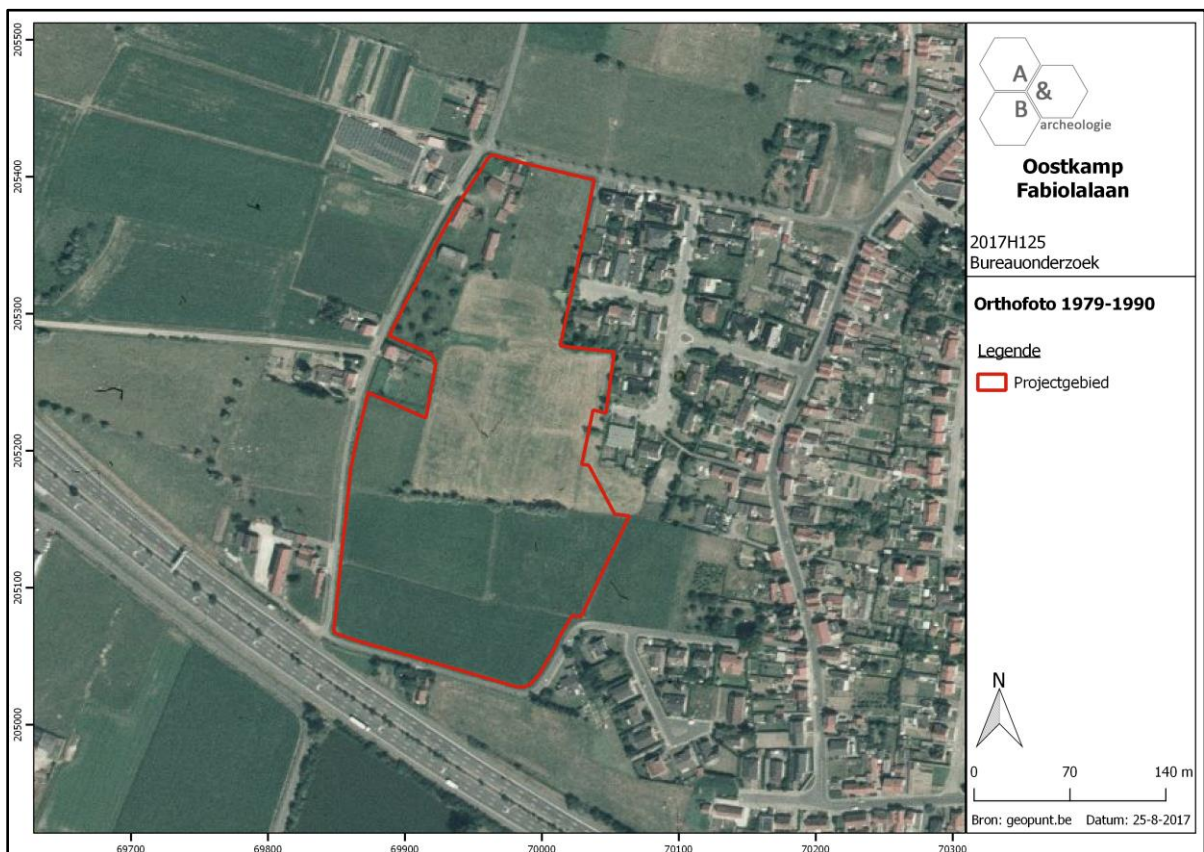
Figuur 18 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 19 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 20 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2005-2007 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

De geplande verkaveling aan de Fabiolalaan maakt deel uit van een groter project. In een eerste fase werd een zone net ten noorden van het plangebied recentelijk ontwikkeld, waarbij voorafgaandelijk een proefsleuvenonderzoek van het totale gebied (CAI Locatie 206972) en een opgraving van een kleine deelzone (CAI Locatie 211473) werden uitgevoerd. Het proefsleuvenonderzoek leverde voornamelijk grachten en greppels op uit de middeleeuwen en nieuwste tijden.¹⁵ Enkele sporen die Romeins leken aangetroffen in het oosten van de prospectiezone, werden verder onderzocht door middel van een opgraving. Hierbij werd duidelijk dat de sporen eerder te plaatsen zijn in de late ijzertijd, er werden 1 gebouwplattegrond en enkele kuilen blootgelegd. Daarnaast werden ook sporen van vroegmiddeleeuwse metaalbewerking/-productie aangetroffen (houtschoolconcentraties, metaalslakken, (paal)kuilen) alsook houtschoolmeilers uit die periode). Bij beide onderzoeken werden enkele fragmenten lithisch materiaal als losse vondst aangetroffen: in totaal 1 hielschrabber en 2 eindschrabbers. Bij het proefsleuvenonderzoek werd ook nog een cluster paalsporen aangetroffen in een sleuf en kijkvenster in het uiterste zuiden van het terrein, tegen de Olieboomstraat aan: *“Het betreft in totaal zeven paalsporen. Ze zijn rond tot rechthoekig van vorm en hebben een gevlekte donkerbruine vulling. WP36S8 is gevlekt donker bruingeel en heeft een diameter van 30 cm en een diepte van 10 cm. WP36S12 is rechthoekig van vorm en gevlekt donkerbruin van kleur. De diameter bedraagt 40 cm en de diepte 12 cm. Er is geen structuur herkend binnen deze cluster aan paalsporen. (...) De aangetroffen sporen gelegen in de zone nabij de Olieboomstraat wijzen mogelijk op de aanwezigheid van een site op het tweede gedeelte van de verkaveling. Bij het vooronderzoek van dit tweede gedeelte moet hier rekening mee worden gehouden.”*¹⁶

Op de Centrale Archeologische Inventaris worden naast bovenvermeld onderzoek nog een aantal sites aangegeven in de ruime omgeving van het plangebied.

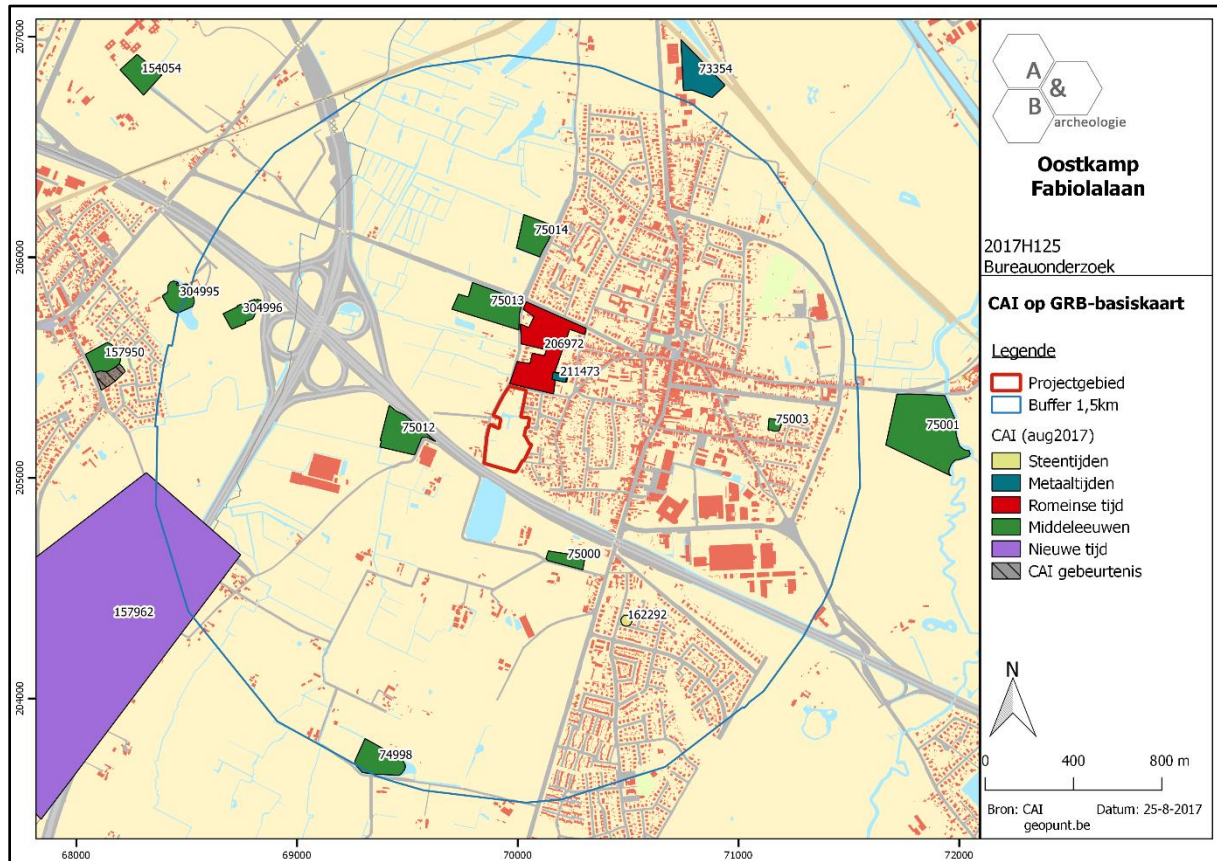
CAI Locaties 75012 (hoeve Het Groene), 75013 (kasteel Macieberg), 75014 (goed Ter Elst), 74998 (Kasteel Nieuwburg/Hoeve Daelman) en 750001 (kasteel Gruuthuse) betreffen sites die reeds beschreven werden in het historisch overzicht, maar op heden nog niet archeologisch onderzocht zijn. CAI Locaties 75000 en 75003 betreffen sites met walgracht daterend uit de late middeleeuwen en gekend uit cartografische bronnen. Ook het Evershof (CAI Locatie 304996) en het kasteel van Loppem (CAI Locatie 304995), beiden gelegen in Loppem ten westen van het plangebied, gaan terug op laatmiddeleeuwse sites met walgracht. CAI Locatie 157962, ten zuidwesten van het plangebied, betreft een grotere site gekend via luchtfotografie, met sporen van grafheuvels uit de bronstijd, kuilenconcentraties die mogelijk duiden op bewoning, lineaire sporen, ... Bij een controle van de werken ter hoogte van CAI Locatie 162292 werd een vuurstenen schrabber gevonden.

Besluitend kan gesteld worden dat er, behalve het recente onderzoek net ten noorden van het plangebied, in de omgeving rond de site nog geen gravend archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Nochtans getuigen de historische achtergrond en de vele nog bewaarde hofsteden en kastelen van het rijke middeleeuwse verleden van Oostkamp, wat zich ongetwijfeld ook archeologisch zal vertalen. Enkele schaarse losse lithische vondsten, de grafheuvels en andere sporen

¹⁵ VAN DER KELEN & REYNS, 2013.

¹⁶ VAN DER KELEN & REYNS, 2013, pp. 32 en 36.

gekend via luchtfotografie, en uiteraard de geattesteerde sites uit de ijzertijd en de vroege middeleeuwen bij het onderzoek net ten noorden van het plangebied, bewijzen echter dat de regio al veel langer druk werd gefrekwenteerd door de mens, zowel voor bewoning, ambachtelijke activiteiten als begraving.

Figuur 24 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied gelegen ten zuidwesten van de dorpskern van Oostkamp is minstens sinds 1777 een onbebouwd terrein, in gebruik als landbouwgrond. Zeker vanaf begin 19de eeuw (en mogelijk ook reeds afgebeeld op de Ferrariskaart) is in de noordwesthoek van het terrein een hoevecomplex met diverse gebouwen aanwezig, die in het begin van de 21ste eeuw grotendeels worden afgebroken. De huidige wegenis die het plangebied in het zuiden, westen en noorden begrenst, is reeds aanwezig op de Ferrariskaart. De huidige Fabiolalaan gaat terug op een oudere weg, waarlangs zich onder meer een kasteel en enkele grotere hofsteden ontwikkelden. Er hebben geen gekende grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het plangebied. Hoe de site er uit zag voor 1777 is niet gekend.

- Behalve het recente onderzoek net ten noorden van het plangebied, is in de omgeving rond de site nog geen gravend archeologisch onderzoek verricht. Nochtans getuigen de historische achtergrond en de vele nog bewaarde hofsteden en kastelen van het rijke middeleeuwse verleden van Oostkamp, wat zich ongetwijfeld ook archeologisch zal vertalen. Enkele schaarse losse lithische vondsten, de grafheuvels en andere sporen gekend via luchtfotografie, en uiteraard de geattesteerde sites uit de ijzertijd en de vroege middeleeuwen bij het onderzoek net ten noorden van het plangebied, bewijzen echter dat de regio al veel langer druk werd gefrequenteerd door de mens, zowel voor bewoning, ambachtelijke activiteiten als begraving. De sporen aangetroffen in de zone nabij de Olieboomstraat bij de eerdere prospectie op het gebied ten noorden van de plangebied, wijzen mogelijk op de aanwezigheid van een archeologische site op het plangebied.

- Het grootste deel van het terrein bestaat uit matig natte (in het zuidelijke deel) tot zeer natte (in het noordelijke deel) bodems, zonder profielontwikkeling. Dit verklaart het voorkomen van enkele drassige zones op het terrein. De randzones ten oosten en ten westen, die hoger gelegen zijn, hebben drogere gronden. Dit hoeft echter niet te betekenen dat het plangebied te nat was voor bewoning of menselijke activiteiten in het verleden. De huidige grondwatertafel weerspiegelt niet noodzakelijk de grondwatertafel van honderden/duizenden jaren geleden. Bovendien heeft het archeologisch onderzoek op de percelen ten noorden van het plangebied enkele sites opgeleverd; de bodemkundige situatie daar is vergelijkbaar aan die van het huidige plangebied.

- Deze gegevens tonen aan dat het projectgebied een eerder hoge archeologische verwachting heeft. Mogelijk loopt een site aangetroffen bij het onderzoek op de percelen net ten noorden van de Olieboomstraat door op het huidige plangebied. Sporen van de hoeve gelegen in de noordwesthoek, die minstens teruggaat tot begin 19de eeuw, en de activiteiten op het erf zullen zeker sporen in de bodem hebbe nagelaten. Ook zijn site(s) uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen, gezien de archeologische context en de historische gegevens, zeker niet uit te sluiten. Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat het terrein een verhoogd potentieel heeft naar steentijdsites. Er hebben geen gekende diepgaande verstoringen plaatsgevonden op het plangebied, waardoor kan verondersteld worden dat eventueel aanwezige archeologische sites een goede bewaring zullen hebben.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

Het volledige plangebied zal verkaveld worden, maar er zijn nog geen concrete inrichtingsplannen beschikbaar. Gezien de grootte van de site, kan uitgegaan worden van een groot aantal te ontwikkelen loten en een interne wegenis. Aangezien er nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, en dus ook geen zones gekend zijn waar geen werken zullen plaatsvinden, moet op dit moment rekening gehouden worden met een maximale verstoring van het volledige plangebied: de voorafgaande afbraak- en rooiwerken, het bouwrijp maken van de percelen, het optrekken van de woningen, het aanleggen van wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites. Bovendien kent het plangebied een eerder hoge archeologische verwachting. Op basis van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren: hoewel er meerdere sites gekend zijn in de ruimere omgeving, zijn deze niet het gevolg van een gecoördineerd archeologisch onderzoek over een grotere oppervlakte. Uitzondering hierop vormt het onderzoek op de percelen net ten noorden van het plangebied. Verder vooronderzoek op deze site kan ongetwijfeld nuttige kennis bijbrengen die de gegevens gegenereerd bij het vlakbij gelegen onderzoek kunnen aanvullen of nuanceren, en zal ook bijdragen tot een betere algemene kennis van het archeologische verleden van de omgeving rond Oostkamp.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet noodzakelijk om uit te voeren. Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat het terrein een verhoogd potentieel heeft naar steentijdsites.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval zijn deze onderzoeksmethodes niet zinvol om uit te voeren en kunnen dus buiten beschouwing genomen worden.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet noodzakelijk om uit te voeren. Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat het terrein een verhoogd potentieel heeft naar steentijdsites.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk. Ook naar kosten-batenanalyses is deze onderzoeksmethode te prefereren. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen. Dit proefsleuvenonderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, na afbraak van de bestaande gebouwen in het noordwesten en het rooien van enkele bomen die

verspreid over het terrein voorkomen. De verkaveling wordt bovendien pas ontwikkeld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning, waardoor het economisch niet aan te raden is voorafgaand al kosten te investeren voor een sleuvenonderzoek.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied is minstens sinds 1777 een onbebouwd terrein, in gebruik als landbouwgrond. Zeker vanaf begin 19de eeuw (en mogelijk ook reeds afgebeeld op de Ferrariskaart) is in de noordwesthoek van het terrein een hoevecomplex met diverse gebouwen aanwezig, die in het begin van de 21ste eeuw grotendeels worden afgebroken. De huidige wegenis die het plangebied in het zuiden, westen en noorden begrenst, is reeds aanwezig op de Ferrariskaart. De huidige Fabiolalaan gaat terug op een oudere weg, waarlangs zich onder meer een kasteel en enkele grotere hofsteden ontwikkelden. Er hebben geen gekende grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het plangebied. Hoe de site er uit zag voor 1777 is niet gekend. Op het plangebied zelf vond nog geen archeologisch onderzoek plaats, maar de sporen aangetroffen in de zone nabij de Olieboomstraat bij de eerdere prospectie op het gebied ten noorden van de plangebied, wijzen mogelijk op de aanwezigheid van een archeologische site op het plangebied.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

De bestaande en vroegere bebouwing in de noordwesthoek zal mogelijk voor een beperkte verstoring gezorgd hebben.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Neen.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Wegens het ontbreken van concrete inrichtingsplannen, kan er op dit moment vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief over het volledige plangebied bedreigd wordt door de werken: de voorafgaande afbraak- en rooiwerken, het bouwrijp maken van de percelen, het optrekken van de woningen, het aanleggen van interne wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. Echter gezien de gekende sites in de omgeving en de historische gegevens is de kans op het aantreffen van archeologische sporen reëel.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Er dient een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven uitgevoerd te worden over het volledige plangebied. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het proefsleuvenonderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Oostkamp Fabiolalaan (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein bevindt zich ten oosten van de Fabiolaan, ten zuidwesten van de doprskern van Oostkamp. Het plangebied wordt omsloten door de Fabiolalaan in het westen, de Olieboomstraat in het noorden, huizen en tuinen en in het oosten en de E40 (Brussel-kust) en de Molenwalstraat in het zuiden. Het terrein is in gebruik als landbouwgrond en is op 1 perceel in de noordwestelijke hoek na niet bebouwd. Een bebouwd perceel centraal aan de westelijke grens valt buiten de verkaveling. Op het terrein zijn enkele bomen aanwezig. Centraal is er een drassige, lagergelegen plek aanwezig. Het plangebied is in totaal 53 670m² groot. Het terrein wordt van de zuidoostelijke hoek naar centraal in het westen doorsneden door een erfdienstbaarheidszone voor TMVW, er is hier een waterleiding aanwezig.

Het plangebied is minstens sinds 1777 een onbebouwd terrein, in gebruik als landbouwgrond. Zeker vanaf begin 19de eeuw (en mogelijk ook reeds afgebeeld op de Ferrariskaart) is in de noordwesthoek van het terrein een hoevecomplex met diverse gebouwen aanwezig, die in het begin van de 21ste eeuw grotendeels worden afgebroken. De huidige wegeis die het plangebied in het zuiden, westen en noorden begrenst, is reeds aanwezig op de Ferrariskaart. De huidige Fabiolalaan gaat terug op een oudere weg, waarlangs zich onder meer een kasteel en enkele grotere hofsteden ontwikkelden. Er hebben geen gekende grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het plangebied. Hoe de site er uit zag voor 1777 is niet gekend. Behalve het recente onderzoek net ten noorden van het plangebied, is in de omgeving rond de site nog geen gravend archeologisch onderzoek verricht. Nochtans getuigen de historische achtergrond en de vele nog bewaarde hofsteden en kastelen van het rijke middeleeuwse verleden van Oostkamp, wat zich ongetwijfeld ook archeologisch zal vertalen. Enkele schaarse losse lithische vondsten, de grafheuvels en andere sporen gekend via luchtfotografie, en uiteraard de geattesteerde sites uit de ijzertijd en de vroege middeleeuwen bij het onderzoek net ten noorden van het plangebied, bewijzen echter dat de regio al veel langer druk werd gefrequentieerd door de mens, zowel voor bewoning, ambachtelijke activiteiten als begraving. De sporen aangetroffen in de zone nabij de Olieboomstraat bij de eerdere prospectie op het gebied ten noorden van de plangebied, wijzen mogelijk op de aanwezigheid van een archeologische site op het plangebied. Het grootste deel van het terrein bestaat uit matig natte (in het zuidelijke deel) tot zeer natte (in het noordelijke deel) bodems, zonder profielontwikkeling. Dit verklaart het voorkomen van enkele drassige zones op het terrein. De randzones ten oosten en ten westen, die hoger gelegen zijn, hebben drogere gronden. Dit hoeft echter niet te betekenen dat het plangebied te nat was voor bewoning of menselijke activiteiten in het verleden. De huidige grondwatertafel weerspiegelt niet noodzakelijk de grondwatertafel van honderden/duizenden jaren geleden. Bovendien heeft het archeologisch onderzoek op de percelen ten noorden van het plangebied enkele sites opgeleverd; de bodemkundige situatie daar is vergelijkbaar aan die van het huidige plangebied.

Deze gegevens tonen aan dat het projectgebied een eerder hoge archeologische verwachting heeft. Mogelijk loopt een site aangetroffen bij het onderzoek op de percelen net ten noorden van de Olieboomstraat door op het huidige plangebied. Sporen van de hoeve gelegen in de noordwesthoek, die minstens teruggaat tot begin 19de eeuw, en de activiteiten op het erf zullen zeker sporen in de bodem hebbe nagelaten. Ook zijn site(s) uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen, gezien de archeologische context en de historische gegevens, zeker niet uit te sluiten. Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat het terrein een verhoogd potentieel heeft naar steentijdsites. Er hebben geen gekende diepgaande verstoringen plaatsgevonden op het plangebied, waardoor kan verondersteld worden dat eventueel aanwezige archeologische sites een goede bewaring zullen hebben.

Het volledige plangebied zal verkaveld worden, maar er zijn nog geen concrete inrichtingsplannen beschikbaar. Gezien de grootte van de site, kan uitgegaan worden van een groot aantal te ontwikkelen loten en een interne wegenis. Aangezien er nog geen concrete plannen beschikbaar zijn, en dus ook geen zones gekend zijn waar geen werken zullen plaatsvinden, moet op dit moment rekening gehouden worden met een maximale verstoring van het volledige plangebied: de voorafgaande afbraak- en rooiwerken, het bouwrijp maken van de percelen, het optrekken van de woningen, het aanleggen van wegenis, nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites. Bovendien kent het plangebied een eerder hoge archeologische verwachting. Op basis van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren: hoewel er meerdere sites gekend zijn in de ruimere omgeving, zijn deze niet het gevolg van een gecoördineerd archeologisch onderzoek over een grotere oppervlakte. Uitzondering hierop vormt het onderzoek op de percelen net ten noorden van het plangebied. Verder vooronderzoek op deze site kan ongetwijfeld nuttige kennis bijbrengen die de gegevens gegenereerd bij het vlakbij gelegen onderzoek kunnen aanvullen of nuanceren, en zal ook bijdragen tot een betere algemene kennis van het archeologische verleden van de omgeving rond Oostkamp.

Gezien de aard van de site en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven noodzakelijk. Ook naar kosten-batenanalyses is deze onderzoeksmethode te prefereren. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen. Dit proefsleuvenonderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, na afbraak van de bestaande gebouwen en het rooien van de bomen. De verkaveling wordt pas ontwikkeld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning, waardoor het economisch niet aan te raden is voorafgaand al kosten te investeren voor een sleuvenonderzoek.

5. Bibliografie

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- VAN DER KELEN A. & REYNS N., *Archeologisch vooronderzoek Oostkamp – Fabiolalaan Fase 1*, Bornem, 2013 (Rapporten All-Archeo bvba 198).

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016, met in het geel de aanduiding van de ligging van de waterleiding (bron: geopunt.be).	7
Figuur 2 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	9
Figuur 3 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	10
Figuur 4 Zicht op het kadasterplan. De loop van de waterleiding heeft een apart perceel gekregen (bron: geopunt.be).	10
Figuur 5 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)... ..	11
Figuur 6 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).	13
Figuur 7 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, meer in detail (bron: geopunt.be).	13
Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	14
Figuur 9 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).	14
Figuur 10 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	16
Figuur 11 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 12 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 13 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	18
Figuur 14 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).	26
Figuur 15 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).	26
Figuur 16 Uitsnede uit de kaart van Popp (bron: geopunt.be).	27
Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).	27
Figuur 18 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 (bron: cartesius.be en NGI).	28
Figuur 19 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 (bron: cartesius.be en NGI).	28
Figuur 20 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).	29
Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	29
Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	30
Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2005-2007 (bron: geopunt.be).	30
Figuur 24 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	32